

Výprachtické noviny

ZDARMA

duben 2006

ROČNÍK 10
ČÍSLO 4

LIST OBČANŮ VÝPRACHTIC, KOBURKY A VALTEŘIC

Dobrou kdo pohrdne radou, pak často špatnou se řídí.

WALTHER von der Vogelweide, německý básník / 1170-1230/

Zprávy z radnice

Vážení přátelé,

dovolte nám, abychom Vás opět poinformovali o dění v naší obci v měsíci dubnu.

Pokud jsme psali o škodách v měsíci březnu, jejichž příčinou byl sníh a led, pak v dubnu došlo k dalším škodám na obecních komunikacích a dalším majetku v důsledku rychlého tání sněhu. Pokud jste sledovali zpravodajství sdělovacích prostředků tak víte, že řada míst v naší zemi dopadla daleko hůře. Povodně napáchaly velké škody. V dané souvislosti bychom chtěli poděkovat Výprachtickým hasičům a jejich starostovi panu Petrovi Pfeiferovi, kteří pomáhali čistit potok v době největšího průtoku vody, čerpali vodu ze sklepů rodinných domků a prováděli také kontrolní a hlídkovou činnost. Hasiči SDH Koburk se nabídlí, že pomohou povodněmi postiženým obcím.

Náklady, které bude nucen vynaložit stát i obce na likvidaci povodňových škod, nebudou určitě malé. Pro naši vesnici nezískáme zřejmě některé další dotace, se kterými jsme již počítali. Nevíme například, jak dopadneme s žádostí o dotaci na opravu kulturního domu. Budeme se však snažit udělat vše pro to, aby bylo v opravách této budovy čp. 216 pokračováno v tom rozsahu, v jakém to jen bude pro obec z hlediska finančních prostředků přijatelné.

V poslední době slyšíme hlasy o tom, co se nepodařilo udělat, případně, že nová školní kuchyň je malá apod. Ubezpečujeme Vás, že jsme se snažili udělat za získané dotace maximum. Je však každému jasné, že malá obec, která neustále doslova bojuje s nedostatkem žáků, nezíská veškeré finanční prostředky (zůstaňme v tuto chvíli u školy), o které si požádá.

Abychom mohli vyvíjet potřebný tlak na získání dotace, musíme mít k dispozici pádné argumenty a těmi jsou nárůst počtu žáků ve škole, který je podmíněn příznivým populačním vývojem.

Pro letošní rok jsme tak například žádali o 15 mil. Kč na rekonstrukci tělocvičny. Dostali jsme pouze 2 mil. Kč. Máme právo se rozhodnout, že peníze vrátíme, protože byly vyžádány právě na tento účel, nebo se pokusíme přistavět k tělocvičně sociální zařízení, které bude odpovídat svým rozsahem jednak požadavkům hygienických předpisů a jednak svým objemem získané dotaci.

Uvažované sociální zázemí pro tělocvičnu musí zejména vyhovovat těm, kteří toto zařízení budou využívat nejvíce. To jsou tedy v první řadě děti naší základní školy, neboť tělocvična je součástí základní školy a je s touto základní školou posuzovaná ať se nám to líbí nebo nikoliv. Jedná se totiž o komplex budov, které mají jedno číslo popisné a jedná se tedy o jednu budovu, byť na dvou stavebních pozemcích. V druhé řadě se pak musíme zeptat TJ Sokol Výprachtice, jestli i pro ně bude uvedené řešení přijatelné. S těmito subjekty

JARO VE VALTEŘICÍCH

polovina dubna 2006

foto: Jan Kaňka

obec jednala se závěrem, že jim navrhované řešení vyhovuje. Víme dobře, že by si každý z nás přál velkou tělocvičnu se zázemím, kde bude pamatováno i na diváky apod. Musíme si však poctivě přiznat, že na takovéto řešení jsme nezískali potřebné prostředky.

Obec nicméně uvažuje, že ve spolupráci s obcí Rudoltice v čele s jejím starostou panem RNDr. Oldřichem Kolomým, se zúčastníme projektu, který řeší problematiku naší obce na úseku turistiky a sportu obsahuje. Jsme však teprve na začátku. O postupu přípravy této velké akce Vás budeme informovat na stránkách Výprachtických novin.

Abychom v tomto čísle Výprachtických novin nepsali pouze o potížích, podělíme se s Vámi o radost z fungování naší restaurace. To co bylo novými nájemci slíbeno, je důsledně dodržováno. Za úsilí s jakým se snaží oba hospodští provozovat pronajaté prostory, jim upřímně děkujeme. Obec se snažila pomoci fungování restaurace tím, že investovala do vybavení restaurace, na nákup potřebných kuchyňských strojů, další prostředky. Jsme rádi, že se Vám, dle různých ohlasů, v naší hospůdce líbí.

Závěrem nám dovolte, abychom Vám popřáli hodně jarního sluníčka, pevné zdraví a pohodu.

S pozdravem

Zastupitelstvo obce

Zprávy z radnice

ZASTUPITELSTVO OBCE VÝPRACHTICE ZASEDALO DNE 12. DUBNA 2006

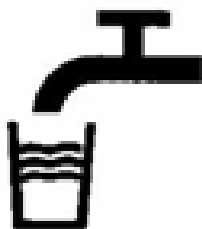
Z jednání zastupitelstva vyjímáme:

- ✧ **ZO schvaluje** odměny za výkon funkce členům zastupitelstva dle nařízení vlády č. 50/2006.
- ✧ **ZO schvaluje** darování pozemku parcelní č. 322/12 v katastrálním území Výprachtice k výstavbě rodinného domku slečně Elišce Hegerové a panu Emerichu Drozdovi.
- ✧ **ZO stanoví** s účinností od 1. 5. 2006 nájem z pronajímaných nebytových prostor v budově čp. 175 na 35,- Kč za 1 m² pronajaté plochy.
- ✧ **ZO schvaluje** uzavření smlouvy s panem Jiřím Schlezingerem na dodávku a montáž technologie do kulturního domu a restaurace „U Jana“ za cenu 56.870,- Kč včetně DPH. Sjednaná cena bude zaplacená do 30. 6. 2006.
- ✧ **ZO projednalo** za účasti ředitele ZŠ a předsedy TJ Sokol Výprachtice navržené stavební řešení přístavby tělocvičny ZŠ zpracované firmou BKN Vysoké Mýto s tím, že navržené řešení schvaluje a pověřuje starostu obce k dalšímu jednání ohledně realizace předmětné akce. **ZO vzalo na vědomí**, že na uvedenou akci byla získána částka 2 mil. Kč a řešení tedy bude odpovídat objemu prostředků, které jsou na realizaci díla k dispozici.
- ✧ **ZO projednalo** škody na majetku obce vzniklé v důsledku tuhé zimy a pověřilo starostu obce, aby uplatnil nárok obce u Hasičské vzájemné pojišťovny.
- ✧ **ZO souhlasí** s pronájmem bytu 1+2 v domě čp. 7, dosud užívaného manželi Mlkvíkovými a to paní Evženií Uhrové, panu Miroslavu Dostálovi a paní Ireně Guthové.
- ✧ **ZO souhlasí**, aby část ceny pronájmu nebytových prostor kulturního domu „U Jana“, konkrétně částka 2.000,- Kč měsíčně, byla započítána nájemcem oproti pořízení hmotného majetku (zařízení a vybavení restaurace).
- ✧ **ZO vzalo na vědomí** konání oslav 100. výročí založení Měšťanské školy ve Výprachticích na den 20. 5. 2006. Současně vzalo na vědomí program oslav přednesený ředitelem školy.
- ✧ **ZO schvaluje** bezúplatný převod nákladního automobilu CAS32 T148 od České republiky - Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje.
- ✧ **ZO schvaluje** navýšení příspěvku zřizovatele pro příspěvkovou organizaci Základní škola Jindřicha Pravečka Výprachtice a to o částku 14.062,- Kč.
- ✧ **ZO schvaluje** návrh zadání Změny č. 2 územního plánu obce Výprachtice.
- ✧ **ZO schvaluje** cenu vodného pro rok 2006 ve výši 9,- Kč za 1 m³ a cenu stočného pro rok 2006 ve výši 21,- Kč za 1 m³. Ceny jsou stanoveny s ohledem na výpočet skutečných nákladů. **ZO** současně **schvaluje** výjimku pro odběratele, kteří bydlí v úseku Halda od vodojemu po hájovnu a to tak, že pro tyto odběratele se stanoví vodné ve výši 5,- Kč za 1 m³.
- ✧ **ZO vzalo na vědomí** dopis některých členů zastupitelstva obce Výprachtice za volební období 1998 - 2002.

Diskuse: Zástupci TJ SOKOL Výprachtice a ředitel Základní školy Jindřicha Pravečka Výprachtice se vyjádřili k navrženému stavebnímu řešení šaten, WC pro muže a ženy a sprchových koutů k tělocvičně ZŠ a souhlasí s tímto návrhem řešení.

UPOZORNĚNÍ

**ZÁLOHU NA VODNÉ
A STOČNÉ PRO
ROK 2006
MOHOU ODBĚRATELÉ
VODY Z OBECNÍHO
VODOVODU PLATIT
V POKLADNĚ OBECNÍHO ÚŘADU OD
1. ČERVNA 2006!**

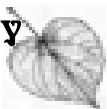
**cena vodného
9,- Kč/m³**

**cena stočného
21,- Kč/m³**

SVOZ OBJEMOVÉHO A NEBEZPEČNÉHO ODPADU

se uskuteční v sobotu
13. května 2006
na následujících místech v obci

sídlíště Mertov	07.00 hod.
vedle řad. garáží za OÚ	07.30 hod.
Valterice - zastávka	08.00 hod.
na Malé straně u Skalických	08.30 hod.
točna „U Kovárny“	09.15 hod.
na Haldě u kravína	10.00 hod.
sídlíště Koburk	10.30 hod.
hasičská zbrojnice v Koburku	11.00 hod.
Chudoba u kravína	13.00 hod.

Zprávy, informace, sdělení

OSLAVY 100. VÝROČÍ OTEVŘENÍ „NOVÉ“ ŠKOLY.

Zveme všechny žáky a jejich rodiče, bývalé žáky a zaměstnance a všechny příznivce Základní školy Jindřicha Pravečka ve Výprachticích na Den otevřených dveří, který se uskuteční v sobotu 20. května 2006 od 9.00 hodin do 18.00 hodin v rámci oslav 100. výročí uvedení „nové“ školy do provozu.

PROGRAM:

❖ **09.00 - 18.00 hodin**

Den otevřených dveří v MŠ (60 let) a ZŠ Výprachtice (100 let)

❖ výstava Jindřich Praveček

❖ výstava z historie školy

❖ výstavka prací žáků školy

❖ **15.00 hodin** - slavnostní zahájení před budovou školy

❖ **15.30 hodin** - kulturní program na sále hostince „U Jana“

❖ **18.00 hodin** - mše svatá (na zahradě školy, f. Ivo Kvapil)

❖ **20.00 hodin** - zábava s hudbou a tancem na sále hostince „U Jana“.

Pro návštěvníky je připraveno občerstvení (obědy od 11.00 do 14.00 hodin) ve školní jídelně a k dobré náladě zahraje Výprachtická dechovka a skupina Trapas.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Mgr. Petr Fiebiger, ředitel ZŠ

DĚKUJEME...

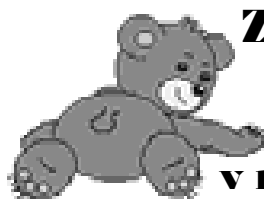
Zima letos dala zabrat všem. Ve Výprachticích jsme sice zvyklí na drsné zimy, sněh, led, závěje. Jenže čeho je moc, toho je příliš - to už říkal Švejk. Sněh nás zalehl jako moc nacpaná peřina. A ležel a ležel. Kdyby jen to, ale on přibýval a přibýval. Co se večer vyháze- lo, to bylo ráno znovu zapadané tím „mokřým bílým svinstvem“ (jak zpívá Jarek Nohavica).

Silničáři s vypětím všech sil udržovali sjízdnou silnici, obecní úřad zajistil projíždění vedlejších cest. Obojí se moc snažili, přesto ně- kdy (i když málokdy) zvítězily závěje.

Na řadu míst se např. celou zimu nedostali popeláři, protože si se svým „neskladným“ vozem netroufali do problematických úseků zajíždět. Bezradným občanům, kteří už už viděli, jak se jim kolem chalup vrší hromady popela, atd., pomohl obecní úřad za- jistěním svozu popelnic z nepřístupných míst až ke křižovatce, kde si je popeláři vysypali, a zase zpět.

Za tuto pomoc patří upřímný dík panu starostovi, zastupitelstvu a v neposlední řadě obětavým chlapcům Josefu Baškovi a Janu Šponiarovi, kteří popelnice v krajně nepříznivých podmínkách pravidelně a spolehlivě odvezli a prázdné vrátili na místo.

*Za sídlíště „Mertov“
Marie Ingrová*

ZÁPIS DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

na celý školní rok 2006 - 2007 se koná

15. a 16. května 2006

v mateřské škole vždy od 08.00 do 15.30 hodin.

**KULTURNÍ ARCE
V JABLONNÉM NAD ORLICÍ**

KINO

1. května - pondělí v 19³⁰ hod.

RAŤÁCI

film ČR - mládeži přístupný

8. května - pondělí v 19³⁰ hod.

MNICHOV

film USA - přístupný od 12 let

18. května - čtvrtek v 17³⁰ a v 19³⁰ hod.

FIMFÁRUM II

film ČR - mládeži přístupný

25. května - čtvrtek v 18⁰⁰ hod.

DOBA LEDOVÁ 2 - OBLEVA

film USA - mládeži přístupný

KULTURA

13. května - sobota ve 20⁰⁰ hod.

OSLAVA SV. FLORIÁNA

hasičská zbrojnice SDH

26. - 28. května - pátek až neděle

OSLAVY 100 LET POVÝŠENÍ

JABLONNÉHO NAD ORLICÍ NA MĚSTO

Odhalení desek padlým v 1. a 2. světo-
vé válce, odhalení desky gen. Krejčího,

koncerty dechové hudby,

vystoupení rock pop i folk kapel

a pěveckých sborů,

výstavy spolků, fotbalový zápas,

promítání filmů o Jablonném nad Orlicí,

den otevřených dveří místních firem.

Podrobný program na

www.jablonneno.cz

SPORT

13. května - sobota ve 14⁰⁰ hod.

KULIČKIJÁDA

pořádá Junák u koupaliště

20. května - sobota

VYHLÍDKOVÉ VRCHOLY

30. ročník tradičního turistického

putování pro pěší i cyklisty

start od 07.00 do 09.00 hod.

na fotbalovém stadionu.

Pořádá KČT.

POSLEDNÍ SNÍH VE VLČEŘICKÝCH LESÍCH

polovina dubna 2006

foto: Jan Kaňka

Zprávy nejen ze školy

JARO VE ŠKOLE

Návštěva ve škole

28. března 2006 zavítal do naší školy mezi žáky 2. a 4. třídy starosta naší obce pan JUDr. Miroslav Stejskal. Pro děti si připravil zajímavé vyprávění o historii a současnosti výprachtické obce. Seznámil děti s činností Obecního úřadu, informoval o aktuálním dění v obci, o problémech, které zde vznikají a nutností je řešit, o službách v obci, apod.

Děti měly možnost nahlédnout do kronik, které pan starosta donesl a seznámily se tím se vznikem naší obce a s jejím historickým vývojem. Žáci s nadšením poslouchali vyprávění a pak pana starostu zahrnuli množstvím zajímavých dotazů, které nebraly konce. Ukázali tím, že jsou zvědaví a není jim lhostejné dění v naší obci.

Touto cestou bychom chtěli panu starostovi poděkovat za jeho ochotu přijít mezi nás a čas, který nám věnoval.

Mgr. Hana Katzerová, třídní učitelka

Exkurze - příprava na další povolání

VE FIRMĚ OVAZ - ZÁMEČNICTVÍ MERTA

březen 2006

foto: archiv ZŠ

Pro žáky 7. a 8. třídy byly uspořádány dvě exkurze. První se uskutečnila dne 29. března do provozu OVAZ Výprachtice.

Žáci si prohlédli provozovnu této firmy - pan Merta nás provedl a podal výklad o jednotlivých činnostech, které firma provádí. Na závěr zodpověděl ještě dotazy - ohledně historie firmy, odbytových změnách. Poté ještě předal žákům malé upomínkové dárečky.

Dne 5. dubna jeli žáci shora uvedených tříd na další exkurzi - tentokrát do Lanškrouna do firmy SOMA. Exkurzi v tomto provozu nám umožnil pan Radovan Smejkal, který nás také provedl všemi odděleními této firmy. Podal nám také zajímavý výklad o všech činnostech, kterými se jednotlivá oddělení firmy zabývají. Žáci zhlédli konstrukční oddělení vybavené nejmodernější technikou, kterou pro svou práci konstruktéři potřebují. Dále dílnu výroby součástí, dílnu montáže strojů, nejnovější halu, kde viděli obrovské stroje připravené k expedici zákazníkům. Prohlídka byla ukončena v nové hale na skladování, rovněž vybavené nejmodernější technikou.

Obě exkurze by měly přispět k snadnějšímu rozhodování žáků o výběru budoucího studijního, popřípadě učeného oboru. Podobné akce jsou určitě potřebné a děkujeme jak panu Mertovi, tak panu Smejkalovi za umožnění prohlídky.

Jana Langerová, výchovný poradce pro volbu povolání

ŠKOLKA OSLAVUJE

60. výročí naší Mateřské školy

POSLEDNÍ PŮSOBIŠTĚ „ŠKOLIČKY“ V AREÁLU ZŠ

březen 2005

foto: archiv MŠ

Je to neuvěřitelných 60 let, kdy byl zahájen provoz mateřské školy. V roce 1946 přišly první děti do přízemí Obecné školy, kde byla zřízena třída pro nejmenší děti obce, aby maminky mohly pracovat. A od té doby dodnes „školka“ pokračuje, stěhuje se z místa na místo, mění se počet tříd, mění se oddělení, mění se učitelky a mění se zřizovatel.

Naše školka se nikdy neměla po provozní části špatně, protože oba zřizovatelé - JZD a nyní Obecní úřad, si jsou vědomi, že děti jsou naše budoucnost. A za to jim patří dík!

V neposlední řadě patří poděkování i dalším občanům vesnice za jejich obrovskou pomoc při stěhování a vytváření podmínek ve stávající nové MŠ, jako jsou například Zdeněk a Mirek Faltovi, kteří nám opravdu velice pomohli. Bezplatně pracovali na opravě nábytku ve třídách a hlavně v šatně dětí. Není možné v tomto krátkém článku vše vyčíst, co pro nás udělali. My, zaměstnanci mateřské školy, to moc dobře víme a proto: „pánové Mirku a Zdeňku - moc děkujeme!“

A že je to v naší „malé školičce“ krásné se všichni přijdte podívat v DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ, který se koná 20. května 2006 od 9 do 18 hodin, kdy slaví své výročí i naše Základní škola Jindřicha Pravečka.

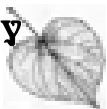

NA LETIŠTI VE STARÉM MĚSTĚ U MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

červen 2005

foto: archiv MŠ

*Zprávy z Mateřské školy připravila
Marie Hejlová, ředitelka MŠ*

Zprávy nejen ze školy

... ANEB S MINISTREM V LESE

Den Země - sázení stromků v Sázavském údolí

Každoročně na Den Země (22. dubna) naši žáci uklízejí okolí školy a „kostelní“ cestu. Letos tomu bylo ale jinak.

Pan starosta nás požádal o spolupráci na obnově části Sázavského údolí pod pilou. Zaměstnanci obecního úřadu a hasiči vyčistili cestu od zimních polomů a žáci školy měli za úkol na části levého břehu vysázet stromky.

Celá dopolední brigáda ale začala zcela netradičně. Sešli jsme se v devět hodin ráno u obecního úřadu, kde již byl také vzácný host - pan ministr Mgr. Radko Martínek. Zde dostal od dětí na památku jimi malované obrázky a také nějaké vzkazy a dopisy. Jako bývalý pedagog měl k dětem opravdu blízko a tyto „osobní dary“ uměl ocenit.

PANA MINISTRA JSME PŘIVÍTALI CHLEBEM A SOLÍ ...

... A PŘEDALI JSME MU NA PAMÁTKU OBRÁZKY, VZKAZY A DOPISY

Dalším bodem programu bylo zasazení lípy na školní zahradě a prohlídka školy. I zde si děti z I. stupně připravily krátké vystoupení. Martina Bártová zahrála na housle, Jana Koubková zarecitovala „Výprachtickou lípu“ a na závěr paní učitelky s částí školního sboru zazpívaly národní hymnu.

Při prohlídce školy pan ministr ukázal svou dobrou paměť, neboť si dobře vzpomínal, jak to zde vypadalo před rekonstrukcí. Nyní si mohl prohlédnout, jak se to ve škole po třech letech práce hnulo kupředu.

NA ŠKOLNÍ ZAHRADĚ ZASADIL PAN MINISTR MLADOU LIPKU A JANA MU K TOMU ZARECITOVALA BÁSNIČKU

Mezi tím hasiči převezli brigádníky do „Sázaváku“, kde si každý zasadil několik „svých“ stromečků. Práce byla zpestřena střelbou ze vzduchovek (zapůjčili koburští hasiči) a zakončena opékáním párků a malým občerstvením.

Vzhledem k tomu, že bylo také nádherné počasí se ten letošní Den Země opravdu vydařil a každý ze zúčastněných pro přírodu (i pro sebe) něco málo udělal.

PO DOBRĚ VYKONANÉ PRÁCI NÁM VŠEM U TÁBORÁKU CHUTNALO

Děkuji všem, kteří se podíleli na přípravě i průběhu této akce, zejména pedagogům a žákům školy, kteří se ve svém volném čase „sázení“ zúčastnili.

Mgr. Petr Fiebiger
foto: archiv ZŠ, duben 2006

Zprávy z hasičské zbrojnice

Z ČINNOSTI JEDNOTNÉHO SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE, TZV. ZÁSAHOVKY JPO III PŘI ZÁKLADNÍ ORGANIZACI SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VE VÝPRACHTICÍCH

POVODŇOVÁ AKTIVITA

Každý z nás určitě s mírným mrazením v zádech sledoval, jak stoupá voda i v naší říčce, jak rychle taje sníh a co to může vše přinést.

Tak to bylo i v naší zásahovce, která pravidelně sledovala stav vody a připravovala se na nehorší. Naše obavy se naplnily dne 31. dubna 2006 - pátek - kdy starosta obce JUDr. Stejskal vyhlásil pro naši jednotku I. stupeň povodňové aktivity. Po jeho vyhlášení se naše jednotka sešla u hasičské zbrojnice a starosta obce nám v krátkosti vysvětlil co je potřeba ihned zabezpečit a udělat, abychom předešli větším škodám na majetku a v nehorším případě i na zdraví našich spoluobčanů.

Po krátkém vysvětlení vyjela naše zásahovka čistit místní říčku od různých překážek, které bránily volnému průtoku vody. Tato práce se započala u pily pana Petra a pokračovala směrem proti proudu až k místnímu Konzumu, kde byla tato práce ukončena a vše pokračovalo od sobotního rána - 1. dubna 2006 - od Vrby Vojtěcha až po pana Petráně Michala. Mezitím část zásahovky vyjela vyčerpávat sklep paní Chládkové na Haldě a k vyčerpání 9 m hluboké studně pana Zítka Libora. Po těchto akcích všichni společně dočistili místní říčku, kde se pracovalo ve dvou partách po 4 hasičích za použití dvou ručních řetězových pil. Na převoz našich lidí jsme používali naši AVII 30 a na vysávání naši PS 12. I přes některé závady, jako například porouchaný stroj PS 12, který musel být odvezen na rychlou opravu k panu Mertovi Františku, tak i na rychlé převlékání a přezouvání, když jsme někdy spadli do vody.

Tyto práce byly ukončeny v neděli 2. dubna 2006 v odpoledních hodinách. Poté následovaly práce na údržbách používané techniky, výzbroje a výstroje tak, abychom byli schopni znovu včas a kvalitně zasáhnout.

Touto cestou bych chtěl poděkovat těmto našim členům, kteří se na těchto pracích podíleli: Doleček David, Skalický Ondřej, Pfeifer Petr st., Pfeifer Petr ml., Pfeifer David, Ing. Falta Jiří, Chaloupek Libor, Chládek Michal, Langr Richard, a Tomiška Ondřej. Rychlou a kvalitní opravu naší PS 12 nám zajistil pan Merta František ve své dílně doma. Na této opravě se také podíleli Merta Kamil, Skalický Jaroslav ml. Všem ještě jednou velký dík.

JARNÍ VODA NAD MOSTEM KE KOBURKU

26. dubna 2006

foto: Jan Kaňka

NOČNÍ TAKTICKÉ CVIČENÍ

Dne 25. března 2006 od 19.00 hodin do 21.00 hodin proběhlo pod vedením hasičů z Výprachtic noční taktické cvičení okrsku č. 4, tzn. hasiči z Výprachtic, Koburku, Bystřece, Čenkovic a Orliček a to na ovčín manželů Stejskalových.

Cílem tohoto cvičení bylo prověřit v nočních hodinách a hlavně v hlubokém sněhu - až 150 cm - akceschopnost našich jednotek v takto ztížených podmínkách.

Sraz jednotek byl stanoven na 18.45 hodin u hasičské zbrojnice

ve Výprachticích. Všechny jednotky přijely včas a proto mohlo být cvičení dle plánu v 19.00 hodin zahájeno.

Po krátkém nástupu jednotek a jejich přivítání naším starostou hasičů a starostou obce JUDr. Stejskalem, celé cvičení bylo zahájeno poradou velitelů jednotek a štábu cvičení. Na této poradě vysvětlil starosta hasičů z Výprachtic cíl tohoto cvičení, upozornil hlavně na bezpečnost a kvalitní spolupráci mezi jednotlivými jednotkami pomocí ručních vysílaček. Po této poradě bylo zahájeno vlastní cvičení.

Dle připravených dokumentů a mapek bylo rozdělení jednotek následovné. Sání z hasičské nádrže prováděli hasiči z Bystřece, levé dopravní vedení v délce 200 m prováděli hasiči z Orliček, pravé dopravní vedení v délce 200 m prováděli hasiči z Čenkovic, na konci dopravního vedení pokračovali rozdělovačem a útočnými proudy hasiči z Výprachtic a Koburku. I když byly obavy zda jeden stroj nám vodu vytlačí do takové vzdálenosti a s převýšením zhruba 25-30 m, vše dopadlo nad naše očekávání dobře a tím se potvrdily naše výpočty. Tlak byl i u ovčína dobrý a mohlo se začít cvičně stříkat na zmíněný objekt.

Během cvičného útoku a bez přerušení dodávky vody, hasiči prováděli výměnu hadic jak na dopravním vedení, tak i na útočném vedení. To vše dle pokynů velitele cvičení, kterým byl starosta naší základní organizace Pfeifer Petr st. a s pomocí ručních vysílaček. Nad prací všech zúčastněných jednotek bděl štáb cvičení, který pracoval v tomto složení. Velitelem celého cvičení byl Pfeifer Petr st., za okresní orgán Matějka Josef z Bystřece, za náš okrsek Matějka František také z Bystřece a Černohous Jiří z Orliček. Jako státní dozor pracoval mjr. Bc. Jiří Katzer - náčelník HZS Lanškroun. Cvičení se zúčastnilo na 60 hasičů včetně obsluhy při občerstvení. Během celého cvičení byl podáván zdarma teplý čaj, aby nám dobrovolní hasiči neumrzli, protože tato práce probíhala v hlubokém sněhu a pak i za vydatného deště. I přes nástrahy, které nám příroda připravila, proběhlo celé cvičení k velké spokojenosti všech zúčastněných jednotek a i celého štábu cvičení.

Po ukončení cvičení a sbalení veškeré výzbroje a výstroje proběhlo v naší zasedací místnosti krátké, ale vystižné zhodnocení cvičení, na kterém byly prodiskutovány některé nepatrné nedostatky, které ovšem neměly žádný vliv na výsledný dojem celého cvičení. Po vyjádření a zhodnocení všech členů štábu cvičení, bylo naší organizaci vysloveno poděkování za velmi dobře připravené toto cvičení. Po tomto vyhodnocení velitel cvičení tuto akci oficiálně ukončil.

Poté proběhla neoficiální beseda, při které se podávalo občerstvení. Všichni účastníci tohoto cvičení dostali zdarma párek s chlebem, čaj, grog - rum daroval starosta obce - limonády a kdo měl zájem dostal kávu. Za občerstvení bych chtěl poděkovat našemu starostovi obce JUDr. Stejskalovi, který mimochodem se našeho cvičení zúčastnil i se svojí manželkou.

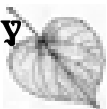
Bylo i velice příjemné zjištění, že se na tuto naši akci přišli podívat i někteří místní obyvatelé a někteří tak zvaní chalupáři.

Nakonec mi dovozte, abych poděkoval všem našim hasičům, kteří se podíleli na přípravě i na vlastním průběhu cvičení.

Chťel bych poděkovat i našim divákům, kteří se přišli podívat a kterým není lhostejný osud dobrovolných hasičů ve Výprachticích a v nejbližším okolí.

Osobně si myslím, že takováto cvičení mají své místo, své pevné místo v životě dobrovolných hasičů, kteří si takto zjistí, jak jsou připraveni zasahovat v takových podmínkách, v nočních hodinách, ve sněhu, v dešti, v mrazu a podobně.

Stránku připravil **Pfeifer Petr st.**,
starosta ZO SDH Výprachtice

Zprávy o větru

VĚTRNÍKY ANO ČI NE

V dřívějších dobách chodili po vesnicích dráteníci, kteří spravovali kameninové hmce, sklenáři s tabulkami skla v dřevěných krosnách zasklívali rozbítá okna, brusíči se šlapacím brusem přímo u chalupy nabrousili všechny nože a nůžky v domácnosti, podomní obchodníci nabízeli rozličné zboží.

Doba se změnila, některé způsoby zůstaly. Dnes chodí po vesnicích zástupci firem honosných názvů a nabízejí zboží milionových hodnot - větrné elektrárny. Nechodí však po chalupách, stačí se zastavit na radnici. Stejně tak jako jejich předchůdci z dřívějších dob i oni své zboží náležitě vychválí. Stejně jako dřív jejich předchůdcům někde dveře otevrou, jinde je pošlou „o dům dál“. Pokud dveře zůstanou otevřené, následuje tradiční rituál mámiivých slibů a argumentů ve stylu, který dnes tak dobře známe z různých reklam a TV shoppingů.

Firma nabídne leták s barevným obrázkem obce, kde díky počítačové technice je na horizont „vpašována“ virtuální vrtule, pouhým okem stěží rozeznatelná. Obsah ujišťuje čtenáře, že nabízené technické zařízení nikomu a ničemu neškodí, o jakémkoliv technickém parametru a ekonomice provozu však taktně mlčí. Dále firma nabídne zorganizování autobusového poznávacího zájezdu do Rakouska s obědem, který účastníkům „přinese bezpochyby nejen velký zážitek a poučení, ale snad i rozptýlení po celotýdenní práci“. Zájezd přesně ve stylu takových, které jsou tak často domácnostem nabízeny letáky zvoucícími na vepřové hody s dechovkou do Horní Dolní a při té příležitosti se prodá pár nerezových hmců.

Někdo (bůhví kým pověřen) vybere někoho (bůhví podle jakého klíče) a za obecní peníze zašle leták s pozvánkou vyvoleným. Domů jsme obdrželi 3 (slovy tři) obálky s tímto obsahem adresované jmenovitě větší části naší domácnosti. Vznikla z toho rodinná nepříjemnost, protože syn Lukáš se cítil dotčen, že nebyl Velkým bratrem vybrán mezi Vyvolené. Obálky byly ofrankovány známkami v hodnotě 9 korun českých. Důležitost předání této zprávy z horního konce k nám na dolní konec tak byla ohodnocena na částku 27,- Kč.

Zájezd se prý líbil, hejno větrných elektráren bylo pěkné a vrtule se točily.

Na internetových stránkách obce (www.obec-vyprachtice.cz) se 28. března t. r. objevila anketa s textem: jste pro výstavbu větrné elektrárny ve Výprachticích ano - ne. U takové ankety si může na ano nebo ne kliknout Eskymák od Severního pólu, Indián z Patagonie v Jižní Americe či potomek lidojedů z kmene Papua na Nové Guineji poblíž Austrálie. Ti všichni mohou rozhodnout o stavbě či nestavbě větrné elektrárny ve Výprachticích, zatímco již zmíněný leták obdržela pouze část občanů naší vesničky v centru Evropy. Dlužno podotknout, že regulérnost ankety je zajištěna tak, že každý si z jednoho počítače může kliknout pouze jednou. Nutno dodat, že však na celé zeměkouli.

Ke stejnému datu byla na obecní informační server vložena zpráva, oznamující něco málo údajů o velikosti uvažované větrné elektrárny, o jejím přibližném umístění vzhledem k obci a o hlučnosti zařízení - odkud byly tyto údaje převzaty zůstává otázkou. Podstatnou částí této zprávy je však závěrečný odstavec, kde se říká, že ekonomický přínos pro obec, ošetřený smlouvou, činí po kolaudaci jednorázově 600.000,- Kč, v sedmém až dvacátém roce provozu (tedy do konce životnosti zařízení) pak každý rok 100.000,- Kč. Celková částka tak činí za dvacet let 2 miliony korun. Rozhodně to zní dobře do té doby, než si položíme dvě otázky: za prvé - jakou hodnotu bude mít 100.000 korun po sedmi až dvaceti letech při stále se zvyšující inflaci a jaký bude přepočet na euro, které by v té době mělo být u nás oficiálním platidlem; za druhé - kdo ty peníze vyplatí při zkušenosti, že

mnoho firem má u nás jepičí život a po několika letech vlastní ekonomické úspěšnosti nenávratně mizí v propadlišti dějin.

Sestupme z větrných výšin na zem. Pokud mám o něčem rozhodovat, zejména o tak velkém a v naší krajině cizorodém objektu jako je větrná elektrárna (dále jen VE), je třeba mít daleko více informací, než se nám jich zatím dostalo. Ano, stožár těchto VE ční do výše 100 m a připočteme-li ještě list vrtule, pak celková výška tohoto, pro někoho v krajině zanedbatelného objektu činí 150 m. Pro srovnání - tak vysoký je asi 40 patrový dům a věž na Bukové hoře má výšku 48 m, tedy asi třetinovou. Člověk s alespoň trochu technickým povědomím se však musí ptát dál - kolik toto monstrum asi váží. Jen hmotnost vrtule průměru 50 m podle literatury činí 4 tuny a kolik asi váží celá ta strojovna nahoře? Dále je známo, že obvodová rychlost listů vrtule se pohybuje až mezi 200 a 300 km/hod. Technik usoudí, že tady musejí vznikat různé síly, a aby nám to celé neupadlo na pole musí to mít asi řádný základ. Jak asi musí být velký a kolik m³ betonu spolýká? A jaká bude cesta, kterou se to musí na pole všechno přivést - jen vyježděné koleje na poli, nebo cesta zpevněná, možná asfaltka? Jak bude dlouhý výkop pro kabel, aby bylo možné napojit VE na rozvodnou síť? Na kolik tak asi přijdou tyto stavební práce a vůbec jaká je cena takové VE? Ale to vlastně není z naší kapsy! Opravdu?

A jsme u ekonomiky VE. Technik se nejprve zeptá jakou to má asi celé účinnost a jak velké je procento využití, člověk se selským rozumem se zeptá jak dlouho a jak rychle se to během roku skutečně točí. To bude zřejmě rozdílné podle toho, jak kde fouká vítr. Tím se také bude řídit velikost výkonu celého zařízení. Zkušenosti z míst, kde tato zařízení již „pracují“, uvádějí čísla mezi 10 až 20 % jmenovitého výkonu. To lze selským rozumem vysvětlit. Uvádí se, že vrtule se točí asi 2.500 hodin/rok, to znamená asi tři měsíce v roce - jistě to asi nemůže říci nikdo a toto číslo lze považovat za horní hranici. K plnému výkonu (asi 2,7 MW) je zapotřebí aby foukal vítr o rychlosti kolem 12 m/s, to je asi 43 km/hod. Takový vítr tady trvale nefouká. Většinou se rychlost větru (když fouká) pohybuje kolem 4-5 m/s (14,5-18 km/hod.) Při takovém větru klesne výkon na necelých 400 kW, tedy na 20 % jmenovitého výkonu.

To je asi tak, jako kdyby člověk v zaměstnání z osmihodinové pracovní doby odpracoval 45 minut, v nejlepší případě hodinu a půl. Při tom ještě „nepojede na plný plyn“ a navíc nikdo neví zda bude takto „pracovat“ hned ráno nebo až po svačině, možná, že po obědě. Po zbytek pracovní doby by takový „pracant“ říkal „pojdte se na mě podívat jak jsem krásnej“ - myslíte, že má takový člověk pro společnost nějaký přínos?

Soudného člověka tady napadne, jak to bude, když právě nefouká. Je to stejné jako s tím „pracantem“ v předešlém odstavci. Musí za něj makat někdo jiný. Tu elektrickou energii musí do sítě dodat jiné zařízení. V Rakousku to mají jednoduché díky přírodním podmínkám. Mají dostatek vodních toků s velkým spádem, tedy dostatek vodních elektráren, na kterých je postaven jejich energetický systém. Prostě, když nefouká vítr a netočí se VE, „zvednou stavidla“ a roztočí se jiné VE - tentokrát vodní. U nás jsme odkázáni na tepelné elektrárny, nebo na elektrárnu z Temelína. V tepelných elektrárnách, ale i v jaderné elektrárně, jsou turbíny poháněny parou a ze zkušenosti víme, že poklička na hrci s vodou neposkakuje hned jakmile ho postavíme na plotnu, ale musíme pod ní chvíli topit, tedy spotřebovávat nějakou energii. Takže abychom mohli okamžitě nahradit energii z VE když přestane foukat, musíme v tepelných elektrárnách topit pod kotlem nebo v Temelíně žhavit jádro, abychom měli okamžitě k dispozici rezervní výkon, který pošleme do sítě. To proto, aby třeba občanům zatím nevytekly ledničky.

(Pokračování na straně 8.)

Zprávy o větru

VĚTRNÍKY ANO ČI NE

(Pokračování ze strany 7.)

V číslech ověřených zkušenostmi v zahraničí, třeba v Německu, to znamená, že např. na 100 MW instalovaného výkonu ve VE musíme mít neustále připraveno 80 MW výkonu rezervního v elektrárnách tepelných. Myslíš, čtenáři, že to je ekonomické?

Ekonomika, to jsou především peníze. Ze zákona přijatého v loňském roce je stanovena cena pro výkup energie z obnovitelných zdrojů. Pro VE je tato povinná sazba přibližně třikrát vyšší než sazba za energii z klasických zdrojů. Rozdíl je dotován - a z čeho tak asi jsou hrazeny dotace? Je to přerozdělení části státních příjmů z daní. A kdo platí daně? Dál snad přemýšlivému člověku není třeba nic vysvětlovat.

Je zajímavé, že nám nabízená VE není nebezpečím pro ptáky, naopak je ještě od sebe dovede odstrčit (viz propagační leták firmy ELDACO s.r.o.). Jiné zahraniční materiály na základě za léta získaných zkušeností hovoří o něčem jiném. Např. podle statistik v Německu se pohybuje počet ptáků usmrčených VE mezi 60 a 100 ks na 1 větrnou elektrárnu a rok. Přibližně stejná čísla udávají statistiky z USA. Je třeba vzít v úvahu, že se jedná o čísla vykazující průměrné hodnoty, skutečnost se jistě budou případ od případu lišit. Konec konců, každý z nás si to může zkusit a přeběhnout jízdní dráhu přijíždějícímu automobilu rozjetému alespoň „stopadesátkou“. Schválně, kolik pokusů bude úspěšných!

Obrátíme se ale znovu na selský rozum. Pokud dostane „pecku“ rychlostí kolem 200 km/hod. pták velikosti vrabčáka, těžko ho lze zahrnout do statistik, protože z něj nezbude ani to peříčko. Tyto doložitelné „havárie“ se budou tedy týkat velkých ptáků. Každý z nás, kdo jen trochu pozoruje přírodu v okolí Výprachtic, ví, že na jaře a z podzimu tu vidíme na loukách čápy bílé. Vzpomeňme na rok 1997, kdy před červencovými povodněmi se sem uchýlila spousta těchto krasavců. Ve stejnou dobu lze spatřit na obloze pověstné „věčko“ divokých hus. Volavka tu také není výjimkou. Čáp černý, který je spolu s čápem bílým chráněn, tu na několika místech hnízdí - např. v Sázavském údolí, na Záhoře, ve Valteřicích. Mláděťům snáší potravu až ze vzdálenosti 10 km od hnízda. Stejně tak jsou VE nebezpečné pro netopýry, kteří mají ve Výprachticích letní hnízdiště. Rodí tu mladé (všichni jistě víme, že netopýr je savec a tedy nesedí na vejčích) a jejich celkový počet se na tomto hnízdišti odhaduje hodně přes sto. A také jsou chráněným druhem. Proč máme, člověče, našim „sousedům“ v přírodě stavět do jejich vzdušných cest překážky? A dokonce smrtící!

Na internetových stránkách obce se objevil článek jednoho našeho spoluobčana, který se zúčastnil „poznávacího“ zájezdu do Rakouska. Mimo jiné poukazuje na to, že výkon navrhované VE je stejný s výkonem elektrárny přehrady v Pastvinách. Výkony jsou, pravda, možná stejné. Pastvinská přehrada však už pracuje téměř 70 let, dala pracovní příležitost lidem několika generací, zadržuje jarní příválové vody, plní rekreační úlohu pro rozsáhlý region, ale hlavně - její výkon je plně regulovatelný. VE ve Výprachticích nepřinese ani alespoň jediné pracovní místo do obce! Koncem dubna proběhla na sále hostince U Jana beseda firmy ELDACO s.r.o. a zástupce výrobní firmy VESTAS s občany. Podle

**I PÁNUBOHU SE MUSÍ TAHLE KRAJINA Z TĚ NEBESKÉ VÝŠE LÍBIT.
NEBYL BY TO HŘÍCH, S TOU VĚTRNOU ELEKTRÁRNOU?**

květen 2002

foto: Vlastislav Diblík

mého odhadu se zúčastnilo kolem 30 osob. Podstatnou částí byla prezentace obou firem a seznámení s jejich dosaženými úspěchy a se základními parametry zařízení. Z odpovědí na dotazy občanů vyplynulo, že VE zcela ničemu neškodí a nemají negativní vlivy na své okolí. Pokud se někde objevují opačné zkušenosti, je to „záměrné šíření dezinformací některými osobami“. Na další stránkách si některé tyto „dezinformace“ můžete přečíst. Další jsou dostupné na internetu - články Evžena Tošenovského, hejtmana Moravskoslezského kraje, Martina Peciny, náměstka ministra průmyslu a obchodu a dalších „některých osob“. Hledejte informace, občané, hledejte!

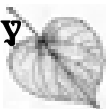
Rozhodnutí o stavbě VE za humny naší obce je natolik závažné, že se nelze rozhodnout na základě líbí se mi nebo nelíbí se mi. Soudný člověk se může rozhodnout jen tehdy, získá-li dostatek informací. Teprve po jejich analýze, a to nejlépe za pomoci selského rozumu, může dojít k nějakému názoru. Avšak ani potom nevíme, zda je právě ten náš názor ten správný. Rozhodně bychom se však neměli stydět se k svému názoru přihlásit a diskutovat o něm. Poučme se také z historie a nemusí to být historie vzdálená. Sliby jsou chyby - říkali staří lidé. Když se v devadesátých letech min. století stavělo vysoké napětí 110 kV kolem Výprachtic do Jablonného nad Orlicí, také nám bylo slibováno topení přímotopy a nové el. vedení po celé obci. Na přímotopy nemáme peníze a rozvody nejsou dokončené dodnes. Buďme opatrní, sousedé!

Otázka zní - proč? Co to přinese obci, našemu okolí a této poměrně zachovalé krajině, ve které je již beztlak různých sloupů a stožárů až moc? Nebudou nám naše děti nadávat, že jsme jim tu krajinu prodali za 600.000 korun českých? Opravdu ta technokratická dominanta obce stojí za to?

Za významnou dominantu obce považovali naši předci kostel a školu a za přirozenou dominantu krajiny zdravý a dobře rostlý strom. Mám úctu ke svým předkům a zcela s nimi souhlasím.

*Za pomoci selského rozumu z internetových informací čerpal
Jan Kaňka, Výprachtice 56*

P.S. Přece jen mě leták firmy ELDACO s.r.o. obohatil o nový poznatek. Opravdu, ale opravdu jsem nevěděl, že „jedna kočka domácí usmrtí za rok ptáků asi 7 krát více“ než větrná elektrárna - tedy 7 až 14 vrabčáků.

Zprávy o větru

VĚTRNÁ ENERGIE S OTAZNÍKY – ZÁKEŘNOST REGULACE /René Hladík

Rád bych předdeslal, že nejsem nepřítel využívání větrné energie. Jsem jen proti tomu, aby byl tento zdroj vnucován spotřebitelům proti jejich vůli. Jsem proti regulaci, tedy proti povinnému výkupu elektřiny z větru.

V minulosti se celkem běžně používaly větrné mlýny. Mezi tehdejšími mlýny a současnými větrnými elektrárnami je ale nebezdílný rozdíl. Mlýny tenkrát vznikaly dobrovolně, jako efektivní řešení problému získávání energie za konkurenceschopnou cenu, elektrárny dnes vznikají z donucení. Tím donucením je povinný výkup elektřiny za 2,70 Kč/kWh, což je trojnásobná cena oproti klasickým zdrojům. Je to asi stejné, jako kdyby cukrář dokázal někoho donutit, aby odebíral právě jeho koblihy ne za pět korun, jak je obvyklé, ale za patnáct. Navíc s upozorněním, že v případě bezvětrí nebo naopak vichřice koblihy nebudou. Nejde tedy vůbec o ekologii, ale čistě jen o peníze. Jen garantovaná cena „otevírá zájemcům o obnovitelné zdroje dveře do bank pro úvěry“ (Martin Bursík).

Je asi rozumné podporovat výzkum v této oblasti. Nadhodnocená cena je ale zcela nerozumný krok - povede k výstavbě větrných elektráren, které jsou třikrát nákladnější než klasické elektrárny. Ekonomické ztráty budou enormní. Ne nadarmo je v Německu na pořadu dne omezení těchto dotací. Miliardové ztráty z využití větrné energie jsou jednou z příčin stagnace německého hospodářství. Zákeřnost regulace je právě v tom, že se tyto katastrofální ztráty v pokřiveném zrcadle vnucené nadhodnocené ceny jeví jako zisky. Pochopitelně vše zaplatí spotřebitelé elektřiny. Logické by samozřejmě bylo počkat, až klasické zdroje podraží na takovou úroveň, že by energie z větru byla konkurenceschopná i bez dotací.

„DŮVODY“ PRO PODPORU VĚTRNÉ ENERGIE LZE VYVRÁTIT

Takzvaný přechod k trvale udržitelné energetice vypadá jako logická myšlenka. Vyčerpitelnost klasických zdrojů energie platí ale jen ve fyzikálním, přírodním či geologickém smyslu, neplatí ve smyslu ekonomickém. Po vyčerpání jednoho zdroje se přejde k druhému, dražšímu, takže ekonomicky je problém vyřešen. Trvale udržitelné je tedy i postupné čerpání omezených, fosilních zdrojů v řadě podle jejich efektivnosti. Proponovaný cíl budovat „trvale udržitelnou energetiku“ je neudržitelný v tom smyslu, že nemá cenu čerpat dražší zdroje, i když jsou obnovitelné, dokud jsou k dispozici levnější zdroje neobnovitelné.

V podstatě pak mohou nastat dvě varianty:

Bud' bude obnovitelný zdroj (elektřina z větru) trvale a navždy dražší než elektřina ze zdroje neobnovitelného (uhlí apod.). Pak nemá cenu přecházet k obnovitelnému zdroji.

Anebo nastane okamžik, kdy se ložiska neobnovitelných zdrojů zmenší tak, že - kvůli nedostatku a vlivem tržního mechanismu - bude elektřina z neobnovitelného zdroje dražší než z větru. Potom větrné elektrárny vzniknou jako efektivní tržní řešení i bez dotace (stejně jako již v minulosti vznikly elektrárny vodní). Navíc růst cen elektřiny v této variantě donutí všechny spotřebitele natolik šetřit, že zpětně omezí čerpání omezených zdrojů. Ani argument budování trvale udržitelné energetiky tedy nestačí k odvodnění podpory výkupních cen elektřiny z větru.

Na vodě stojí rovněž odůvodnění skleníkovým efektem. Jsou totiž jiné a lacinější metody jak snížit množství oxidu uhličitého, než je větrná energetika, například úspory, zdanění emisí, výsadba lesů apod. Navíc by se musela prokázat podstatná souvislost mezi lid-

skou činností a nárůstem koncentrace oxidu uhličitého. Změny klimatu a výkyvy hladiny oceánů o desítky metrů proběhly v minulosti i přirozeně (doby ledové). Pokud by byl vliv člověka například jen 10 % a vliv přírody 90 %, je naše snažení zřejmě zbytečné. Právě tu proporcí by měli vědci zkoumat. Obávám se, že větší šanci na grantovou podporu mají katastrofické hypotézy a že to ovlivňuje i směry výzkumu.

NEGATIVNÍ DŮSLEDKY PODPORY VĚTRNÝCH PARKŮ

- **Ekologické** hledisko. Zamýšlená stavba větrných elektráren na hřebenech Krušných hor znamená narušení vzhledu krajiny a rušivý efekt pro ptactvo (infrazvuky) i lidi v okolí (znehodnocení pozemků).
- **Energetické** hledisko. Česká republika více než čtvrtinu elektřiny vyváží, budování dalších energetických kapacit větrné energetiky je tedy zbytečné. Logičtější by samozřejmě bylo spojit energii.
- **Technické** hledisko. Vzhledem ke kolísání větru je nutno mít rezervu výkonu pro případ bezvětrí nebo jakékoli poruchy. „Klasické“ zdroje, resp. jejich pohotovostní kapacita, stejně nebudou, ale musí být v pohotovosti, aby mohly včas „zaskočit“.
- **Ekonomické** hledisko. Elektřina z větru je mimořádně nekvalitní, protože kolísá. Odhady ročního využití bývají nadhodnocené, jak se ukázalo například v Jindřichovicích pod Smrkem (místo předpokládané využitelnosti 20 % se dosáhlo jen 12 %). Větrné elektrárny u nás nedosáhnou takového stupně využití jako v přímořských oblastech. Ačkoliv je tedy užitek z takové elektřiny menší než užitek elektřiny z uhlí (vinou kolísavosti větru), musí se vykoupit za vyšší cenu. Z toho vyplývá ztráta pro rozvodné společnosti, která se převede na spotřebitele. (Tím se větrná elektrárna liší od vodní, která má možnost nadržet vodu a využít její energii později.)

Lze přibližně odvodit, že každá kilowatthodina elektřiny z větrné elektrárny ochudí ekonomiku jako celek o 1,40 Kč, způsobí deformaci trhu (donucené přerozdělení mezi soukromými firmami) ve výši 2,40 Kč/kWh a obohatí producenty větrné energie o 1 Kč. Dalším negativem je přesměrování energie podnikatelů na lobbvání v parlamentu a vládě místo na produktivní činnost. Místo tržní soutěže o vysokou kvalitu a nízkou cenu začíná bitva o příznivou podobu zákonů a regulačních opatření, boj o podobu přídávacích cen.

K POHONU VĚTRNÍKŮ NESTAČÍ VÍTR

Jediný pozitivní efekt cenové podpory najdeme v růstu důchodů investorů a provozovatelů větrných elektráren. To je totiž jediný reálný a vyčíslitelný efekt tohoto vládního nařízení. Zde leží klíč, to je ta reálná hybná síla. Jde o peníze. Skleníkový efekt a trvale udržitelný rozvoj jsou ideje, které byly použity jako argumenty pro regulaci vedoucí k novému rozdělení peněz ve společnosti. Skleníkového efektu se chytily podnikatelé, jejichž byznys skomírá a jejichž produkty nikdo nechce. K pohonu větrníků nestačí jen vítr. Je ještě třeba někoho donutit, aby to zaplatil. Kdyby zastánci elektřiny z větru a jejich vysokých výkupních cen skutečně věřili v to, co hlásají, dohodli by si smluvně vyšší ceny za svou individuálně spotřebovanou elektřinu. Sami by hradili náklady na větrnou energii. Místo toho nabízejí svou vizi ostatním a nutí je přispět na věc, se kterou nesouhlasí. Je to stejné jako bychom byli zákonem donuceni odebrat v neprosperujícím obchodě nějaký „ležák“.

(Pokračování na straně 10.)

Zprávy o větru

(Pokračování ze strany 9.)

Povinné procento energie z obnovitelných zdrojů (u nás navrhované mimo jiné ve formě větrníků na Krušných horách) - tedy to, co je někým prezentováno jako „nejmodernější trend“, „přibližování se EU“, „realizace závěrů summitu v Johannesburgu“ - může být další ukázkou jevu, který popsal výstižně Milton Friedman jako obrácenou verzi slavné „neviditelné ruky trhu“ Adama Smitha. Totiž, že provozovatel veřejného blaha je jakoby neviditelnou rukou veden k prosazování soukromých zájmů...

ZKUŠENOSTI ODJINUD

Vystoupení poslankyně Parlamentu ČR Mgr. Heleny Mallové (ODS) dne 11. února 2005 k návrhu zákona o podpoře výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie.

Vážená paní předsedající, dámy a pánové, dovoluji mi, abych podala tento pozměňovací návrh. Týká se § 3 odst. 1, kde první věta by měla znít takto:

„Podpora podle tohoto zákona (dále jen podpora) se vztahuje na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů vyrobenou v zařízeních v České republice využívajících obnovitelné zdroje s výjimkou vodních elektráren o celkovém nainstalovaném výkonu výroby nad 10 megawattů a větrných elektráren o celkovém instalovaném výkonu výroby nad 0,5 megawattu.“

Chtěla bych tento svůj pozměňovací návrh odůvodnit. Dovolte mi, abych se na problematiku kolem výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů podívala poněkud jinak, a to na základě více než čtrnáctiletých zkušeností s obdobným zákonem v Německu, kde v současnosti pracuje nejvíce větrných elektráren na světě.

Na počátku byly bohubilé cíle - slunce, vítr, voda, čistá energie, nulové emise, diverzifikace zdrojů, odstavení nenáviděných jaderných elektráren. Investoři přinášeli do většinou strukturálně slabých oblastí zemědělcům lukrativní nájemní smlouvy na 20 let, obcím vyhlídka na skvělé daňové příjmy. Větrná energie se zdá být požehnáním. Obce proto souhlasily s výstavbou dalších a dalších sloupů a zprvu samozřejmě jen tam, kde to mělo být únosné pro krajinu a pro životní prostředí. Elektrárny tedy rostly jako houby po dešti a pohříchu už ne jenom tam, kde přespříliš nevalily. A na narůstající protesty měli provozovatelé, mezi nimiž se kupodivu brzy objevují nejrůznější komunální bossové a funkcionáři a oni dobře placení zemědělci, většinou osvědčený recept - korupci. Za souhlas s provozem elektráren, a to už kdekoliv, dostávají obce nejrůznější vysoké finanční dary, nově vzniklé účelové nadace přispívají tu na to, tu na ono. Kdo by odolal? Vždyť jenom na pronájmu pozemků mohou jednotlivci vydělat víc než majitelé nejednoho menšího podniku. Vytvořila se zá-

PhDr. René Hladík, CSc. (* 1956)

Vystudoval Filozofickou fakultu UK v Praze. Na Fakultě sociálně ekonomické Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem je vedoucím katedry ekonomie. Vyučuje ekonomii a finanční trhy.

Článek byl publikován v časopise Vesmír 84 v červenci 2005 (<http://www.vesmír.cz>).

jmová skupina „peníze za krajinu“. Celý projekt se vymkl kontrole. A proč k tomu mohlo dojít? Energie z větrných elektráren získala privilegia, na jaká jiní výrobci elektřiny nemohou ani pomyslet. Stát jejich výrobcům zajišťuje pevné a značně subvencované ceny a garantuje vykoupení elektřiny. Navíc jsou investoři do těchto elektráren povzbuzováni ohromnými daňovými odpisy. Co na tom, že tak stát trátí jenom na daních ročně desítky, možná stovky milionů eur?

V tuto chvíli si s tímto politickým velkoprojektem ekonomové v Německu nevědí rady. Ani ministr hospodářství neprosadil výrazné omezení výstavby a provozu větrných elektráren, i když má v ruce několik nezávislých analýz renomovaných institucí, z nichž jasně vyplývá, že si ani tak bohatý stát, jako je Německo, výrobu takto dotované elektřiny nemůže dovolit. Provoz je nadále neudržitelný, a tak se pomalu omezují subvence, ne však v odpovídající míře. Odhady celkových nákladů na provoz jsou tak horotné, že si je tady ani netroufám uvádět, a platí je občan.

A co na to všechno ochránci životního prostředí, bojovníci za čistou energii, občané z postižených oblastí? Dávno vystřízlivěli. Ve dne v noci je ruší hluk rotorů, sloupy jim brání volně pohlédnout do krajiny, ve dne se po zemi mihá obrovský stín točících se listů elektráren. V noci jim nad hlavou blikají červená výstražná světla. Protesty nepomáhají. Je to vskutku boj s větrnými mlýny. V komunálních volbách výrazně vyhrávají nezávislí, kteří odmítají větrnou energii, a to na úkor významných politických stran, jako je SPD a CDU. Komunální politici, kteří byli zpočátku nadšení novým zdrojem financí, však nemají sílu cokoliv změnit. Zákonodárci totiž dali provozovatelům těchto zařízení vysokými dotacemi bílomo šek. Oproti střízlivým úvahám zvítězily v Německu před čtrnácti lety krásné, ale drahé iluze a vychytralost investorů, kteří vycítili svou příležitost.

Měli bychom se poučit a nevydávat se stejnou cestou. Proto navrhuji, aby byly tyto obrovské větrné elektrárny z podpory vyloučeny a podporu obdržely pouze větrné elektrárny do výkonu 0,5 megawattu. Děkuji.

Převzato z webových stránek
Mgr. Heleny Mallové

Lze samostatně stojící stromy,
přirozené dominanty naší
krajiny, nahradit dominantou
větrné elektrárny?

U OBRÁZKU

září 2002
foto: Jan Kaňka

Zpráva o historii školy

VŠE CO KONÁM PRO ŠKOLU. DĚLÁM Z LÁSKY K DĚTEM

Tento článek je napsán k 100. výročí školní budovy v obci Výprachtice. Nejde o dílo historické, budu pouze vzpomínat různé události od počátku 16. stol. do počátku 20. stol., veden zájmem o uchování pravdy. Při pročítání různých historických pramenů o výprachtické škole jsem zjistil, že bylo třeba aktivního zájmu, vůle, odvahy a síly a všech těchto vlastností použít k tomu, aby školní výuka žáků se stala součástí obce. V článku popisují různé osobnosti, jejichž jména jsou nám většinou neznámé, přestože to co vykonali, by nemělo být nikdy zapomenuto.

Prvním školním rektorem, o kterém z vyprávění víme, byl v obci jistý Gregor a to již v roce 1590. Ten, jak je toliko známo, učil v některém privátním příbytku. Ve státním ústředním archivu v Praze je uložena písemnost, „soudpis poddaných podle víry“, který byl proveden roku 1651. V písemnosti je uvedeno, že rektorem v obci byl Jan Černý, stáří 42 let, katolík, manželka Magdalena a děti Jan a Dorota. O dalších učitelích se dovídáme z kroniky obce. O Jakubu Viktorinovi je zmínka z roku 1691, Ludvík Dařílek, rodilý z Heřmanic, a po něm jeho syn Ludvík Dařílek ml. vyučovali v domě čp. 128. Učitelé byli často vysloužilí vojáci, kteří učili převážně doma. Vyučování na vsích bylo většinou omezeno na zimní období.

První školní budovu postavil s obcí patron J. V. Alois Josef z Lichtensteina v roce 1789, kdy vyučování probíhalo v jedné třídě. V této době zde učil obcí zvolený první školní rektor Antonín Kobližka z Jablonného. Další rodák z Jablonného, Dominik Felcman, byl r. 1791 jako 1. triviální učitel od knížete z Lichtensteinu (patron úřadu) presentován a učiteloval zde až do roku 1832. Po něm službu nastoupil jeho syn Engelbert Felcman. Jako učební pomůcky se používaly tabulky s předpisem, knížky s dvojjazyčnými jmény, dva díly čítanky, knihy evangelií a biblické dějpravy. Dalším učitelem byl v obci František Schütz, rodák z Bystřice, řídicí učitel od roku 1852. Za jeho působení došlo v roce 1857 k rozhodnutí o výstavbě nové školy. Kníže J. V. Alois Lichtenstein se zavázal poskytnout veškerý stavební materiál a zaplatit řemeslníky. Dne 4. října 1858 došlo k položení základního kamene nové školní budovy. Stavbu provedl zednický mistr z Červené Vody pan Pfeffer. Veškeré práce na škole však byly provedeny nepořádně a nesvědovitě. Dokončena byla v roce 1859 a stála přes 23.000 zlatých. Jak uvedeno jest, pravdivá tradice doznává, že mnoho komínů v obci a okolí bylo postaveno z cihel, které měly být použity na stavbu školy. Nad hlavním vchodem ve věžičce byl zavěšen zvon, ulitý roku 1859, jimž se svolávala mládež do školy. Učilo se ve dvou třídách. V jedné učebnici z roku 1860 jsem našel doporučení učitelům: „Na základě tohoto vys. vynešení ministeria vyučování a duchovních věcí má se přísně o to dbát, aby vyučování, jehož úlohou jest nejen působiti na rozum, tak srdce rovněž ušlechťovati a mysl důstojným, po celý budoucí život prospěšným způsobem povznášeti. Ve veřejných školách nesmí se, žádných jiných kněh užívat, nežli které jsou předepsány a kolkem nakladatelstva školních kněh znamenány.“

V roce 1875 se stala škola již trojtřídní a nedlouho potom v roce 1877 vyučovalo se ve čtyřech třídách, ale místa ve škole tolik nebylo a tak se využívalo volných míst v obci. V uvedeném období přišla do Výprachtic Františka Applová, podučitelka z Ústí nad Orlicí, kdy při místní škole bylo zavedeno vyučování ručním ženským pracím. Vyučování začalo 1. ledna 1879. V roce 1884 se provedla další úprava školy a tak vznikla místnost pro pátou třídu. Téhož roku pro potřeby školy byla zřízena letní tělocvična a malá školka. Ve školním roce 1898-1899 byl ustanoven řídicím učitelem František Černoš, rodilý v Jamném. V tomto školním roce, kdy byl zvolen starostou pan J. Skalický, rolník čís. 37, podala obec žádost c. kr. okr. školní radě v Lanškrouně o zřízení měšťanské školy. Zemský výbor pro král. České v Praze vyslovil

**STŘED OBCE SE ŠKOLOU
NA POHLEDNICI Z LET 1960-70**

svůj souhlas c. k. zem. školní radě v následujícím školním roce 1899-1900, aby byla v obci zřízena měšťanská škola pro chlapce o níž bylo žádáno. Největší zásluhu na tom měl Vincenc Chaloupek, c. k. poštmistr a rolník z čís. popisného 120, pozdější starosta. Toto rozhodnutí mělo pro obec a celé okolí veliký význam.

Uplýnulo ještě několik let než se začalo s přípravou stavby nové školní budovy. Na základě rozpočtů a plánů, zhotovených panem Františkem Brázdou, stavitelem v Zábřehu na Moravě a na základě stavebních podmínek ze dne 13. prosince 1903 schválených c. k. okresní školní radou v Lanškrouně a zrevidovaných panem c. k. okresním inženýrem Josefem Adamcem z Litomyšle, vypsal v prosinci 1903 místní školní rada ve Výprachticích s příškolnou obcí Koburkem ofertní řízení na stavbu nové budovy pro obecnu a měšťanskou školu chlapce a dívčí. Oferty zapečetěné a vádím 5% opatřené měly býti podány místní školní radě do dne 17. ledna 1904 do 12 hodin v poledne. O tom, komu dílo stavební bude zadáno se rozhodlo dne 11. února 1904, kdy se místní školní rada usnesla, že stavbu zadává zednickému mistru z Ústí nad Orlicí Josefu Schülerovi. Tento v nabídce uvedl, že vybranou stavbu provede se slevou 2,6 % z částky tehdy vypočítané 96.936,-- K. Dále se zavázal, že uhradí obci finanční částku, která byla obcí vyplacena staviteli Brázdovi za již provedené technické práce. Na základě této stavební smlouvy počal Josef Schüler v březnu 1904 s planýrkou stavebního místa. Při vytýčení planýrky se však zjistilo, že v plánech, které zhotovil stavební mistr Brázda, je značná nivelační chyba činící 2,97 m, o které měl stavební terén větší sklon než bylo schváleno a zakresleno ve stavebních plánech. Na základě tohoto vycházelo, že budova školy by byla jedním poschodím v zadní části pod úroveň terénu. Školáckou chybou stavebního mistra Brázdy došlo k ohrožení začátku stavby a bylo nutno přepracovat plány. Školní rada schválila, že nové plány zhotoví zednický mistr Josef Schüler. Rozhodnutím školní rady se dal do vypracování nových plánů školní budovy. Školní radě zaslal nové plány v polovině dubna 1904, kdy v nich došlo k výrazným změnám proti původním. Budova byla vpředu o celé poschodí vyšší, obsahující suterén, přízemí a 2 patra. Vzadu pak měla pouze přízemí a dvě patra. Z původního plánu odpadla budova tělocvičny, která byla přeložena do suterénu školy, kde bylo ještě místo pro školní jídelnu a byt školníka. Základní kámen byl položen 26. června 1904 a přitom se konala velká slavnost. Protože se stavba nemohla zdržovat, pokračoval zednický mistr Josef Schüler podle nových plánů, i když neschválených, za stále kontroly místní školní rady a c. k. stavebního inženýra. Plány byly schváleny okresní školní radou až „28. ledna 1905“. O všech pracích se vedl stavební deník.

(Pokračování na straně 12.)

Zpráva o historii školy

VŠE CO KONÁM PRO ŠKOLU, DĚLÁM Z LÁSKY K DĚTEM

(Pokračování ze strany 11.)

I když byly nové plány schváleny, nový rozpočet na stavbu nebyl proveden a ponechán byl původní. Jak uváděno jest, cituji:

„... nýbrž věc ponechána tlakem poměrů konečnému zúctování.“ Josef Schüller po skončení prvního stavebního roku (1904) provedl přibližný rozpočet. Tento byl vypočítán na částku 122.882 korun, 19 haléřů. To způsobilo v obci určitý rozklad a po vánocích roku 1904 se konaly volby nového obecního zastupitelstva, kdy došlo k tomu, že starosta Vincenc Chaloupek a dosavadní zastupitelstvo místní školní rady bylo sesazeno z důvodů větších nákladů na výstavbu školy. Bylo zvoleno nové obecní zastupitelstvo a nová školní rada, kdy novým starostou a předsedou školní rady se stal Josef Hejl. Nové vedení se snažilo zaplatit zednickému mistrovi Schüllerovi pouze cenu dohodnutou na základě oferty. Nechtěli vzít v potaz vícepráce způsobené změnou plánů a dalších skutečností. Nicméně, stavba pokračovala velmi rychle a to i vzhledem k problémům, které stavbu zdržovaly. Školní budova byla dokončena pouze o měsíc později, než bylo plánováno, tedy koncem srpna 1905.

Výnosem c. k. okresní školní rady ze dne 4. září 1905 byla nařízena kolaudace budovy na den 12. září 1905. Při tom bylo zjištěno, že školní budova je postavena podle plánů schválených ze dne 28. ledna 1905 řádným způsobem, účelu odpovídajícím, v příčině zdravotním, že budova vyhovuje těm nejpřísnějším požadavkům a po stránce pedagogické, že vzdání zařízení školy úplnou chválu. Na základě příznivého výsledku kolaudační komise bylo místní školní radě ihned ex commissione dáno povolení k používání školní budovy. Josef Schüller předal 2. prosince 1905 podrobný účet o provedené stavbě ve výši 129.269 korun a 7 haléřů, s čímž starosta a školní rada nesouhlasili a nechtěli zvýšené náklady uhradit. Spor došel tak daleko, že o určení výšky stavebního účtu musel rozhodnout c. k. Krajský soud v Chrudimi v roce 1907, kdy tento rozhodl ve prospěch Josefa Schüllera.

Při slavnosti 17. září 1905 byla nová školní budova vysvěcena biskupským vikářem P. Antonínem Nývlttem, děkanem z Ústí nad Orlicí, za asistence místních duchovních P. Josefa Neškudly, P. Josefa Cellara, P. Josefa Touška a dalších významných hostů. Slavnostní řeč přednesl c. kr. okr. školní inspektor Josef Peška. Slavnosti se zúčastnili žáci společně s učiteli, místní občané, spolky a mnoho dalších občanů z okolí.

Školní rok byl zahájen 18. září 1905, tedy druhý den po slavnostním vysvěcení nové školní budovy. Řídícím učitelem Obecné školy byl F. V. Černo hous a ředitelem Městské školy K. O. Hubálek. Ve školním roce 1905-1906 vyučovali Ed. Veverka, V. Flíder, F. Gremmer, J. Holeček, V. Jandík, A. Praus, B. Mojžíšová, P. J. Neškudla, P. J. Cellar. Školníkem ustanoven Bohumil Skalický. Školu v tom roce navštěvovalo 388 žáků.

Na samý závěr bych chtěl uvést všechny, kteří se nějakým způsobem přičinili, aby v obci Výprachtice vznikla nová školní budova. V roce 1898 byla školní rada ve složení:

VÝPRACHTICKÁ ŠKOLA VE 21. STOLETÍ

leden 2006

foto: Jan Kaňka

předseda - Josef Hejl, František Černo hous - říd. učitel, Josef Neškudla - farář, J. Skalický, František Skalický, František Chládek z č. 90, Josef Smejkal z č. 345, Josef Chládek, J. Skalický - zástupce Koburku.

Po nových volbách v roce 1901 bylo složení:

předseda - Vincenc Chaloupek - poštovní, F. V. Černo hous, P. Josef Neškudla, Josef Vacek - zástupce Koburku, František Chaloupek - rolník z č. 120, Jan Kobza - rolník z č. 6, Antonín Beran - rolník z č. 170, František Skalický - rolník z č. 307, Josef Smejkal - zedník z č. 345.

Z důvodu větších finančních nákladů na výstavbu školy došlo k odvolání školní rady a proběhla nová volba v roce 1905. Starostou byl zvolen Josef Hejl, P. Josef Neškudla, Vilém Chládek, Josef Vacek - zástupce Koburku, Josef Resler, František Hanzlíček, Jan Bednář, Antonín Chládek.

Tak jak čas utíká, vše kolem se mění, zůstávají pouze vzpomínky. Vincenc Chaloupek, poštovní a F. V. Černo hous, řídící učitel, se svoji píli nejvíce zasloužili o vznik naší školy. Určitě netušili, že o 100 let později bude mít škola v názvu jméno hudebního skladatele a dirigenta Jindřicha Pravečka, vnuka Vincence Chaloupka. „Vše co konám pro školu, dělám z lásky k dětem.“ Tak často hovořil řídící učitel F. V. Černo hous, jeho odkazem z roku 1906 vyprávění končím.

„Poslání svému, jako řídící učitel, hleděl jsem učiniti zadost, neboť nejen, že jsem si hleděl svých povinností vychovatelských – vyučovatelských, nýbrž staral se pilně o zlepšení docházky. Zavedl individuální úlevy, které činily pro jednotlivá období jen něco málo půlnů. Tento způsob byl potom zaveden v celém zdejší i v jiných okresích školních po celém království českém. Zřídil jsem polévkový ústav pro školní mládež. Usilovnou prací podařilo se mi, že zde byla zřízena měšťanská škola pro chlapce a vystavěna vhodná budova školní.“

Ve Výprachticích dne 31. října 1906

František Václav Černo hous, řídící učitel

Z různých historických dokumentů, poznámek, vyprávění, napsal text Bc. Jiří Vogel.

SPOZ oznamuje

*Janu pokřtěnou na řeku
i na duši v tom všem!*

V květnu budou oslavovat

Helena Dancsová
Jana Chaloupková

Valteřice 109

60 let

Výprachtice 212

60 let

Vítek Šopík
Jiří Helbich

Výprachtice 280

60 let

Koburk 55

85 let

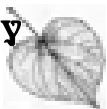
Vítej mezi námi

28. února 2006 se narodila

Dora Kubíčková

Výprachtice 321

Zprávy z cest

Z JARNÍCH TOULEK

Jednoho jarního rána loňského roku jsem na kole šlapala z Výprachtic do toho táhlého kopce na Valteřice. Jela jsem tím směrem docela poprvé od doby kdy jsme sem přišli. Do dnes děkuji průzkumníkově ruce, která vzala za řídítka a otočila je tímhle směrem. Už když jsem stoupala ze vsi pod tou levotočivou kroucenou, zasáhlo mě jaro v plném dechu. Zlatý déšť byl po té dlouhé zimě jak slunce, zářící v mém nitru. A co teprve tam nahoře? Už od kapličky nádherného výhledu do jarních korun vlahých bříz, a do širé krajiny jihovýchodního podhůří Orlických hor. I moje nálada kvetla jarem. Zastavila jsem v úžasu nad tou nádherou. Od samých špiček mých palců u nohou rozprostíraly se zelenavé pastviny se žlutou pampeliškou a bílou sedmikráskou, odděleny mezí, březovím i olšovím a rozkvetlými trnkovými a šípko-vými keři. Znovu a znovu stále opakující se obraz v nejrůznějších odstínech zelené, a přesto každá jiná, až se ztrácel ve vzdáleném hvozdu ztepilých smrků a stříbných bučin. Kopečky zdobily rozkvetlé jabloně, tu a tam nějaká ta švestka. Byla to krása ničím nenarušená; krása, kterou hned tak neuvidíš! Střídala se tu jarní zeleň, květy a květiny, vůně a teplo a ta malebná rozmanitost podhůří. Žasla jsem znovu a jakoby mě vánek odnášel v nebeských rytmech nad tou radostnou slastí do vzdálených koutů vesmíru. Ach, ty Bože! To je nádhera!

VALTEŘICKÝ KOSTELÍK V JARNÍM SLNCI

polovina dubna 2006

foto: Jan Kaňka

Protijedoucí auto mě vytrhlo z mého snu a vrátilo z ráje zpátky na zem. Sedla jsem na kolo a pomalu pokračovala do toho kopce, ale hlavu jsem měla vytočenou doprava. Právě tam - do barevného údolí. Na nebi modrá a slunce je zlatou skobou na obloze přibíte. Vánek víská moje vlasy. V Zaječíně zdravím samotinkou samotou na pravé straně pod silnicí a políčko čerstvě rozorvané a říkám si, že i tohle je místo, kde by se mi sto procentně líbilo žít. Už tady se mnou cloumala obrovská žízeň a já cítila, že když se hned nenapiji tak asi umřu... Naštěstí! Vlevo jsem zaslechla potůčkův zpěv a téměř okamžitě slezla z kola a hodila je do trávy. Byla jsem mírně zklamaná, že to není pramínek vytékající z meze ale potůček z nevelikého rybníčka nad cestou. Jenomže nedalo se už dělat nic, žízeň mě mučila stále krutěji a tak jsem poprosila svého Anděla Strážného aby ji proměnil v pitnou. Pak jsem se napila a ať byla jakákoliv, cítila jsem její pomoc a to, jak mě její síla znovu staví na nohy. „Mňam, obyčejná voda z rybníka a jak čeka osvěží!“ Otřela jsem si knírek a popadla kolo. Vyšlapovalo se mi báječně. Už už jsem chňapala po náhorní rovince, když mě větřík popoháněl kupředu. Za kouskem lesa se přede mnou otevřela cesta do vsi tak malebné, kterou jsem v těchto končinách dosud neviděla. Valteřice.

Ovšem nápisy u hrazení pastvin mě dostávaly: „Pozor Býk Ohradník“. Těžko říct jestli to bylo jméno toho býka, ale mně to stále

POSLEDNÍ SNÍH VE VALTEŘICÍCH

polovina dubna 2006

foto: Jan Kaňka

hučelo v hlavě - Pozor Býk Ohradník... Pozor Býk Ohradník... Pozor Býk Ohradník... brr, otřásla jsem se hnusem nad tou škrábnutou deskou. Když se však přede mnou na obzoru na travnatém kopečku vyloupnul valteřický kostelík, ihned jsem na ní zapomněla. To už jsem jela z kopce, pohledem zdravila valteřické samoty na pravé straně od silnice - právě ty mě dost chytaly za srdce, a už už jsem si zase představovala jak jsem v jedné z nich alespoň na návštěvě. Když jsem prosvítlila kopcem dolů, setrvačnost mě vyhoupla točenou vpravo až ke kostelíku. „Jůů, tenhle výlet se mi nezdá.“ Kdyby jen Michal tušil jak se právě mám. Na jednu stranu si užívám v tichém osamění svou radost, a na druhou stranu si říkám, že je to škoda, že tu není Michal se mnou právě teď, v ranním osvětlení zlatého slunce. A hned si slibuji, že ho sem ještě dneska či hned zítra vezmu.

Ten kostelík stojí nahoře, zatímco pod ním jsou všechny kopce tohoto regionu, vyjma těch hor a přitom není vůbec vidět z naší heřmánkové vsi, protože ho překrývá les-hustoles. Kostelík obklopuje starý hřbitůvek a dá se tu plácnout jen tak do trávy a být nad tím vším... prostě nad věcí.

Krása je být, neptat se kam to vede, kam se to klikatí? Prostě vstávej a jed', jed' dál. Jed' z kopce vstříc a nevíš čemu. Ze silnice uhýbám vpravo na prašnou cestu, sesedám z kola a následuje letmý pohled vlevo do lesa. Automaticky se hlava vrátila do přímého směru ale v mžiku uvědomění co vlastně jsem to zahlédla jsem zastavila a v cukletu oči zaměřila zpátky do lesa. Zrak mě nešálil, ne! Stála jsem a zírala, dočista nemá stojím, koukám, pusa otevřená, vejrám jako vrána. Kolo padá do trávy, pod mýma nohama praskají větvičky, když přes keřky borůvek úžas táhne mě dovnitř, do lesa, pro jehož krásu jsem na chvíli zapomněla dýchat. Tohle je místo! Bučina, krásná a nemá, kmeny pokroucené, jarní tráva a lístky na větvích svítí stejnou barvou. Člověk by se z něhy roztancoval. Utíchl a objal strom, nebo všechny najednou. Na chvíli jsem spočinula v té lesní trávě... ale pak...! Jako o překot jsem vyběhla z lesa a nasedla na svého dvoukolého koníka s díkem k Bohu zvěstovat Michalovi onu radostnou zprávu. Jen na nás lidech záleží, zda-li naši krajinu ponecháme čistou a malebnou i pro příští generace a nebo jestli dáme „zelenou“ její devastaci větrnými elektrárkami, které v neposlední řadě nejsou přínosem ani pro lidskou společnost, ani pro životní prostředí.

Táňa Mikušová,
Dolní Heřmanice

Zpráva o pracovní příležitosti

**špičkový výrobce v oblasti
ELEKTROTECHNIKY**

výroba tantalových a niobových kondenzátorů

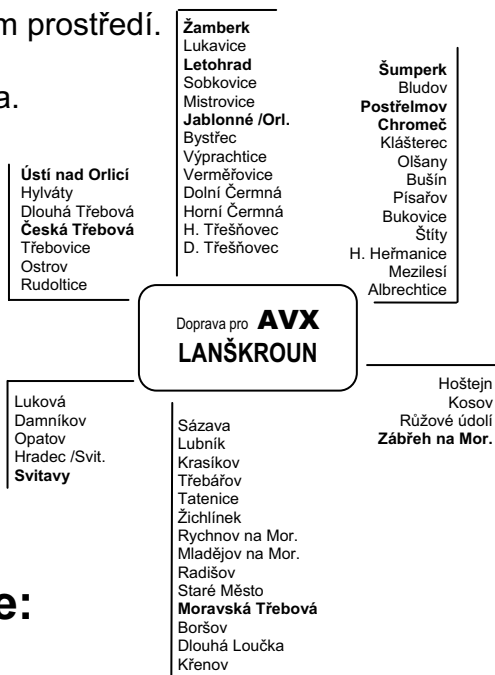
„Vhodnými zaměstnanci jsou pro nás pracovití lidé všech generací.....
od absolventů až po věk předdůchodový,“ říká personální manažerka AVX

Závod AVX v Lanškrouně zvyšuje výrobu, a proto přijímá nové zaměstnance na pozice:

- **OPERÁTOR** v elektrotechnické výrobě
- **OPERÁTORKA** v elektrotechnické výrobě

Rozhodnete-li se u nás pracovat, nabízíme vám:

- Práci s moderní technologií v příjemném a velmi čistém prostředí.
- Nástupní plat 56 Kč/hod. včetně nočního příplatku.
Po 3 měsíčním zapracování bude mzda přehodnocena.
- Stabilizační příplatek už po roce zaměstnání.
- Možnost dopravy z Výprachtic ze zastávek:
Výprachtice kovárna - Výprachtice škola.
Zaměstnanci přispívají na dopravu částkou 200 Kč měsíčně.
- Výuku angličtiny zdarma.
- Výrazný finanční příspěvek na stravování.
- Možnost bezhotovostních nákupů v jídelně a kantýně. Útrata nabíhá na účet zaměstnance a je odečtena z měsíční mzdy.
- Příspěvek 1100 Kč ročně k využití ve fitcentrech a rehabilitačních zařízeních.

Od našich zaměstnanců očekáváme:

- Vyučení, případně i vyšší vzdělání.
- Zodpovědnost, pečlivost, spolehlivost.
- Ochotu pracovat v nepřetržitém provozu, pracovní doba 6 – 18 hod., 18 – 6 hod.
- Dobrý zdravotní stav.

Podrobnější informace získáte na čísle tel.

465 358 130 a 131

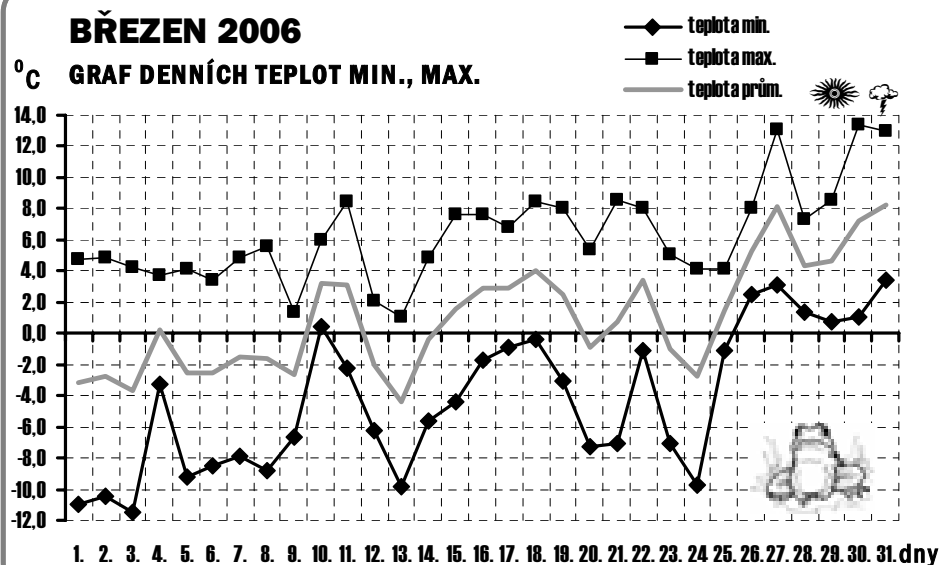
AVX Czech Republic s.r.o., Dvořákova 328, 563 01 Lanškroun

Zpráva o tom jak bylo

BŘEZEN 2006

NEJNIŽŠÍ TEPLOTA (03.03.)	-11,5 °C
NEJVYŠŠÍ TEPLOTA (30.03.)	+13,4 °C
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA MĚSÍCE	+1,0 °C
průměrná minimální teplota	-4,3 °C
průměrná maximální teplota	+6,3 °C
teplotní rozdíl min. - max.	24,9 °C

První dekáda stále ve znamení mrazu a sněhu. Převážně zataženo a oblačno se stále vydatnými sněhovými přeháňkami. Několik dní s polojasnou oblohou v odpoledních hodinách. Druhá dekáda stále studená, v druhé polovině pozvolný vzestup teplot. Proměnlivá oblačnost v průběhu celé dekády i jednotlivých dní se stále sněhovými přeháňkami; 13. slunečný den, 19. a 20. slunečné odpoledne. Ve třetí dekádě zpočátku ještě min. teploty pod bodem mrazu, ve druhé polovině již citelné oteplení. Stále proměnlivá oblačnost, z počátku dekády a ke konci trochu slunka - 23. slunečný celý den. Ze začátku ještě sněhové přeháňky, postupně mrholení a déšť. Ve druhé polovině

dekády sniž rychlé ubýval a hladina potoka rychle stoupala. 29. března částečné zatmění slunce, u nás pro velkou oblačnost nepozorovatelné. Poslední den měsíce odpoledne slabé hřmění.

Tři čtvrtiny března to vypadalo, že pokud červenec a srpen to nezkazí, budeme mít letos pěknou zimu. Poslední dny měsíce však daly naději, že přece jen přijde jaro.

JARNÍ VODA V SÁZAVSKÉM ÚDOLÍ

28. března 2005

foto: archiv rodiny Tomiškových

JARNÍ VODA V SÁZAVSKÉM ÚDOLÍ O ROK POZDĚJI

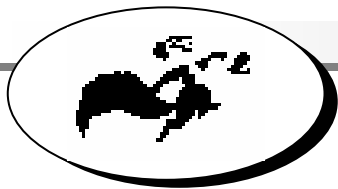
2. dubna 2006

foto: Jan Kaňka

JARNÍ NEBE NAD VALTEŘICEMI

polovina dubna 2006
foto: Jan Kaňka

Před pár dnů jste se možná zúčastnili pálení čarodějnic. Víte, odkud tento zvyk pochází? Kdo bude číst dále, dozví se víc.

NOC ČARODĚJNIC

Filipojakubská noc nebo také Valpuržina noc z 30. dubna na 1. května je jednou z magických nocí, kdy prý mají zlé síly větší moc než jindy. Lidé věřili, že v povětří poletuje spousta čarodějnic, které se slétají na sabat. Proto se této noci říká „noc čarodějnic“. Čarodějnice nebo také čarodějové byli podezříváni ze spojení s ďáblem, který měl za jejich pomoci šířit zlo. Proti uhranutí a kouzlům čarodějnic se lidé odedávna snažili bránit. Kropili místnosti i dobytek svěcenou vodou, na dvůr zapichovali trnkové pruty, vidle nebo košťata. Práskalo se bičí, střílelo z pušek a bušilo do hrnců a pánví, aby se čarodějnice zahaly a zlomily se jejich čáry. Jedním z prostředků, jak se před čarodějnicemi ochránit, bylo i pálení ohňů. Postupně se tento velmi starý obřadní zvyk proměnil v „pálení čarodějnic“, jak je známe dnes.

BABO, RAĎ

Čarodějnice nemusely být jenom zlé. Těch, které znaly tajemství bylin, uměly zahánět nemoci a napravovat zlomeniny, si lidé vážili. V některých jazycích dokonce slovo čarodějnice znamenalo „moudrá žena“. Bylinkářky-vědky se vyznaly v tajích přírody. Věděly mnoho o působení rostlin, hub, kamenů, kovů, drahokamů, ale i barev a vůní. Jejich poznatky, někdy zdánlivě nesmyslné a bláznivé, přispěly mnohdy k užitečným vědeckým objevům. A tak stará „přírodní magie“ ovlivnila lékařství, chemii, biologii a fyziku. Kromě bab bylinářek působili jako léčitelé i kováři a jejich manželky. Když kovářovy kleště vytáhly bolavý zub, hned přispěchala kovářka s hojivým obkladem. Ani tyto hodné „čarodějnice“ to ale neměly lehké. Většina z nich se ve středověku stala obětí „honu na čarodějnice“. Miliony nevinných žen byly odsouzeny a upáleny na hranicích po celé Evropě, ale i v Americe.

PRO ZVÍDAVÉ

PROČ FILOPOJAKUBSKÁ NOC

V minulosti se 1. května slavil svátek sv. Filipa a Jakuba. Odtud název filipojakubská noc, i když dnes už je oficiální kalendář trochu jiný. V katolické kalendáři došlo k posunu obou apoštolů na 3. května. Oba světci byli učedníky Ježíše. Filipa ukamenovali na kříži a Jakub byl shozen z hradeb Jeruzaléma, protože odmítl prohlásit Krista za podvodníka. Byl jeho příbuzným a říká se mu Jakub Menší.

Někdy se tato noc označuje také jako Valpuržina, a to podle Goethova Fausta, kde se popisuje tajuplný slet čarodějnic s pekelnickou slavností. Název je odvozen od jména abatýše Walburgy, která proslula jako ochránkyně před kouzly a čarodějnictvím.

PÁLENÍ ČARODĚJNIC

Nelze přesně říci, jak starý je obyčej pálení čarodějnic. Ochranné ohně, působící obecně proti zlým nadpřirozeným mocnostem, pocházejí z předkřesťanských dob. Lidová víra v nekalou moc těchto bytostí se zásluhou církve časem soustředila hlavně na čarodějnice, které na zemi zastupují peklo a ďábla. A tak se i všechny magické praktiky obrátily postupně proti nim. Samotné pálení ohňů však přišlo později. Těžko si totiž můžeme představit, že v dobách, kdy probíhaly čarodějnické procesy a na hranicích hořeli skuteční lidé, by se někdo mohl bavit „upalováním čarodějnic“. Tato zábava vznikla pravděpodobně až někdy koncem 18. století, kdy byl zrušen dohled jezuitského řádu nad čistotou víry lidu.

*Pro zvědavé převzato z publikace
ČESKÉ ZVYKY A OBYČEJE od Aleny Vondruškové*

TERČINY ČARODĚJNICKÉ HRY

Až budete příští rok pálit čarodějnice, už budete vědět, jaký je původ tohoto zvyku. Vyrobtě si svou čarodějnici podle své fantazie, připravte si pořádný ohýnek a svou „zlou čarodějnici“ upalte na hranici. Než se rozhoří oheň, můžete si třeba zahrát

ČARODĚJNOU HONIČKU

Vylosovaná vrchní čarodějnice honí ostatní hráče, kteří mají na hlavě klobouk nebo čepici. Koho se dotkne, ten se stane čarodějnickým učněm, sundá si klobouk a spolu s čarodějnici honí ostatní. Počet pronásledovaných se rychle snižuje. Poslední hráč s čepicí je vítěz a v nově ho se stane vrchní čarodějnici.

TERČINY HÁDANKY A HLAVOLAMY

A Stojí babice rozčuchaná velice. Když přijdou časy, zelené má vlasy, když tělo chřadne, do vody padne.

B Černá díra chová štíra na závory ho zavírá.

*Hezké májové dny přeji
Markéta a Terka*

C **NETOPÝR**
Na obrázku letí netopýr sestavený ze zápalek jedním směrem. Přesunutím tří zápalů změňte směr letu netopýra na opačnou stranu.

Výprachtické noviny

Ročník: 10 **Číslo:** 4

Uzávěrka: 15. dubna 2006

Vydavatel: Obec Výprachtice

Redakce: Jan Kaňka, 561 34 Výprachtice 56, ☎ 465 391 477

Redakce neodpovídá za názory a chyby v údajích, mluvnické a stylistické chyby v příspěvcích dodaných přispívatelem.

Tiskne: TG TISK s. r. o., 5. května 1010, 563 01 Lanškroun, tel.: 465 322 270

Počet stran: 16

Vyšlo: květen 2006

Redakční rada: JUDr. Miroslav Stejskal, Jana Skalická

Počet výtisků: 430 ks

Uzávěrka příštího čísla: 15. května 2006

Vychází 1x měsíčně zdarma

Zvláštní příloha Výprachtických novin k problematice větrné elektrárny ve Výprachticích

Větrná elektrárna - EU podporovaný zdroj energie.

V naší obci se začíná živěji diskutovat o postavení či nepostavení větrné elektrárny, zda je lepší tepelná elektrárna, nebo jaderná, či by měli zájemci o výrobu elektrické energie investovat do vodních elektráren, nebo začít spalovat biomasu, nebo více využívat sluneční energii.

Jisté je, že i nadále budou ve výrobě dominovat tepelné a jaderné elektrárny. Další skutečností je, že téměř celý vyspělý svět se zajímá o výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů, kde v současnosti se využívá především vodní, větrné, v malé míře spalování biomasy a sluneční energie. Vodní elektrárny, a to především velké, se v naší zemi snad už nestavějí. Jediná naděje je ve výstavbě malých vodních elektráren. Po roce 1989 jich bylo i v naší oblasti několik postaveno, ale bohužel neznám jejich výkony ani rentabilitu. Myslím si, že pokud by to bylo pro zájemce o výrobu elektrické energie zajímavé, tak se jich staví určitě více. Sluneční energie je v současnosti velmi málo využívána pro výrobu elektrické energie. Větší využití je pouze u slunečních kolektorů na ohřev teplé užitkové vody, jak ve firmách, tak i v domácnostech, ale už i to jsou určité úspory elektrické energie. Spalování biomasy by mohlo být taky vcelku zajímavé, ale náklady na pěstování nebudou díky vzrůstající ceně pohonných hmot a mezd nijak malé. Také si musíme uvědomit, že spalováním biomasy se určitě bude podporovat zvětšování ozonové díry. Zbývá už jenom využití větru.

Po přečtení několika článků, především o ekonomice výroby elektrické energie v těchto typech elektráren se zdá, že ze současně provozovaných elektráren, je pouze dražší výroba ve slunečních elektrárnách.

Proč tedy investovat do větrných elektráren?

Jednak tady máme státní závazek k EU, že do roku 2010 budeme vyrábět 8% energie z obnovitelných zdrojů. Jak reálné to je číslo nemůžu posoudit, taky nemůžu posoudit, jaká skupina odborníků toto procento navrhla, jestli to vůbec byli odborníci nebo pouze politici. Jisté je, že při nedodržení bude stát platit do fondů EU vysoké pokuty. Jen pro informaci např. Slovensko má mít něco přes 25% výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů. V jednom z článků jsem se dočetl, že je jedno jestli budeme platit pokuty za nedodržení, nebo z těch samých peněz se budou dotovat větrné elektrárny. Ty případné pokuty do EU jsou daleko větší, než investice do výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Stát tedy na větrných elektrárnách může jenom vydělat, protože tyto elektrárny finančně nedotuje, ani nedoplácí na výkup dražší elektřiny z těchto elektráren. Výkupní cena je stanovena energetickým regulačním úřadem a za tuto cenu musí energetická společnost vykoupit veškerou nabídnutou výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Jak tuto výkupní cenu započítá do ceny pro spotřebitele, záleží jenom na ní. Pokud se bude vyrábět 8% z obnovitelných zdrojů, očekává se zdražení o 10-20 haléřů za 1kWh. Po zavedení ekologické daně asi od roku 2008, je navržené zdražení energie z jádra 0,3Kč/kWh, u uhlí dokonce 1,3Kč/kWh. To už bude výrobně levnější energie z větru, než z uhlí.

Z mého hlediska by měl stát výrobu z OZE podporovat jednak proto, aby peníze zůstávaly alespoň z části doma, a tím by se jich opět část vrátila do státního rozpočtu v podobě daní, a hlavně proto, že o těch 8% teoreticky mohou tepelné elektrárny vyprodukovat méně SO₂, NO_x, CO₂ a prachového popílku. Za tento rok vyprodukovaly naše tepelné elektrárny dle údajů na internetu přibližně: SO₂-90.000tun, NO_x-54.000tun, CO₂-13.500.000tun a prachového popílku 720.000tun. Údaje vydávají společnosti zabývající se měřením exhalací tepelných elektráren.

Tato uvedená čísla jsou dalším důvodem, proč podporovat výstavby větrných elektráren. Ještě jednou se nad těmi údaji zamyslete, jak obrovské je to množství odpadu a při tom to jsou údaje pouze od 1.ledna tohoto roku. Jak velká to budou čísla na konci tohoto roku, za 5let, za 10let atd.si asi každý umí spočítat.

Ty tisíce tun zplodin z komínů elektráren si ale málo kdo dokáže představit. Pokud dnes jsou přibližně 4% energií vyráběných z obnovitelných zdrojů, tak si myslím, že další 4% se dají stihnout do roku 2010 vyrobit jedině ve větrných elektrárnách, protože jejich výstavba je několikátýdenní. Taky si dále musíme uvědomit, že během několika let začneme platit za každou koupenou tunu uhlí ekologickou daň. Tu budou platit samozřejmě i provozovatelé tepelných elektráren. Snad by bylo lepší tyto vybrané daně státem investovat do podpory výroby čisté energie, než je nacpat do EU s tím, ať si peníze nechají, že nám se větrné elektrárny nelíbí, že je nechceme ani vidět, a že raději budeme dýchat to co dýcháme atd.

O hlučnosti VE toho bylo určitě napsáno již dost. Kdo byl na zájezdě v Rakousku, ten to ví nejlépe, že se nejedná o téměř žádný hluk, a to jsme byli u paty elektrárny. V našem případě by u bytovek za školou měl být slyšet maximálně nepatrný šum. Toto můžu potvrdit i od větrných elektráren z Ostružné na Jesenicku. Tam jich je umístěných šest asi 300-400m od prvních domů, kde bohužel jejich slabý hluk jde slyšet. (Ty jsou ovšem podstatně starší a hlučnější, než která by měla stát ve Výprachticích.) Přesto, když se zastavíte mezi Ramzovou a Ostružnou, asi 1km od VE, tak slyšíte pouze šumění větru ve stromech, hluk projíždějících automobilů a už z velké dálky hukot hlučných motorových lokomotiv. V této vzdálenosti nejsou slyšet.

Každý z nás by měl tedy popřemýšlet o všech důsledcích výroby elektrické energie ve všech typech elektráren, a potom srovnávat. Ne jenom, že investice je taková a taková, ale i to co která elektrárna produkuje jako vedlejší účinky. Například v ceně elektřiny vyrobené z uhlí a atomu nejsou zahrnuty tzv.externality , což jsou vedlejší náklady vzniklé při výrobě, jako např. částky na zničení přírody, rekultivace Krušných hor, na zaplacení zvýšené nemocnosti v Severních Čechách, na důchody horníků, na nemoci z povolání, nebo třeba na trvalé uložení vypáleného jaderného paliva. To vše dnes platí stát, výrobce tyto náklady nemá. Kdyby měl výrobce tyto částky promítnout do ceny, tak by byly ceny asi dražší než z větru. Z tohoto taky plyne, že stát nedotuje elektřinu z větru, ale naopak se dotuje energie z uhlí a jádra.

Že nebudou VE až zas tak špatné dokládá i fakt, že ve světě je to asi nejpodporovanější druh výroby energie z obnovitelných zdrojů. To dokládají obrázky na internetu ze světa, např. Rakouska, Německa, Spojených států atd. Kdyby to bylo tak prodělečné, proč by do toho investovaly firmy v těchto hospodářsky vyspělejších zemích?

Pokud budeme proti, tak se stejně někde v blízkosti VE postaví. Určitě se tam občas podíváme a jen budeme závidět, že ta obec bude dostávat za umístění VE 100.000Kč ročně. Není to samozřejmě velká částka, ale dají se na ní určitě udělat i dost velké věci pro místní občany.

Jiří Katzer, Koburk

Návštěva větrných elektráren v Rakousku

V sobotu 8. dubna 2006 jsme se za svitu slunečních paprsků, zvěstujících příchod tolik vytouženého jara, vydali z ještě skoro zasněžených hor do vesničky Poysdorf vzdálené asi 30 km od Mikulova. Zde, v tomto ráji stožárů s obrovskými asi 45 m velikými vrtulemi, nás zástupci firmy ELDACO seznámili s možnostmi získávání větrné energie. Museli jsme si přiznat, že tyto více než stometroví drobečci působili opravdu impozantně, když nám ze své výše přátelsky kynuly lopatkami svých vrtulí.

Na tuto dalekou cestu jsme se nevypravili náhodou. Podle studie, kterou si firma ELDACO nechala vypracovat, se zjistilo, že u nás ve Výprachticích jsou pro tento způsob získávání energie vhodné podmínky, a proto by ráda v naší vesnici, pokud s tím budou místní obyvatelé souhlasit, jednu takovou elektrárnu postavila.

Protože kolem tohoto typu zařízení koluje velké množství nepravd a pověr (intenzita hluku, magnetické vlny, rušení televizního signálu atd.), zajímalo nás, zda-li některé z nich nejsou alespoň z části pravdivé. Položili jsme proto našim průvodcům mnoho dotazů, na které trpělivě odpovídali a nakonec nás přesvědčili o naprosté bezpečnosti těchto staveb.

Na zpáteční cestě jsme se zastavili na občerstvení a šťastně dorazili domů.

Jiří Formánek , Výprachtice

ČEZ zdražuje. A bude ještě dražší.

Elektrárenský koncern ČEZ dosáhl za loňský rok rekordního zisku téměř 18 miliard korun. Současně vyděsil spotřebitele růstem cen. První zpráva je rozhodně dobrá pro manažery, akcionáře, vládu a stranické pokladny. Druhá je špatná pro všechny ty, kteří musí vyrábět, svítit a topit. Do jaké míry jsou však obě zprávy dobré či špatné pro celou ekonomiku a občana?

Miliardy, které nevidíme

ČEZ zdůvodnil poslední zvýšení cen nutností vzít ohled na celkové náklady výroby elektřiny. To je pozitivní posun od předchozích prázdných tvrzení, že se jenom chová tržně. V samotném závěru loňského roku téměř unikla pozornosti médií zpráva, že ekonomové Univerzity Karlovy ohodnotili vedlejší dopady (na zdraví, životní prostředí, nemovitosti atd.) produkce elektřiny z uhlí a jádra na celkovou sumu, která se pohybuje mezi 21 a 70 miliardami korun za rok. Přitom nebyly do studie zahrnuty státní dotace, které byly naposledy v roce 2000 spočítány zhruba na 34 miliard korun ročně, a nepřímé dotace ve výši 25 miliard ročně. Část těchto nepřímých dotací nyní údajně kalkuluje ČEZ do nových cen.

A co teprve pojistka

Na druhou stranu však zmíněná studie vedlejších dopadů a škod nezapočítávala například podíl ČEZ na nákladech sanace po těžbě uranu (činí minimálně 70 miliard korun). Jiným typem dotace, která nebyla zakalkulována, je podstatně nižší pojistné, jež ČEZ platí za provoz jaderných elektráren. Je tomu tak

ČEZ zdůvodnil zdražení tím, že tím zohledňuje náklady na výrobu. A to ještě nezahrnul skryté dotace 80 – 130 miliard.

Proto, že tuzemská vláda přebírá odpovědnost za způsobené škody v případě jaderné havárie přesahující výši šesti miliard korun. (Jen pro srovnání: škody napáchané havárií sovětské jaderné elektrárny v Černobylu se odhadují na 235 miliard amerických dolarů – a to jde přitom o výpočet jen pro území dnešního Běloruska). I když nebudeme kalkulovat s několika velkými neznámými,

totiž kolik bude stát likvidace jaderných elektráren (některé studie uvádějí až sto procent nákladů na jejich výstavbu), vybudování a správa jaderného úložiště, dostáváme se k horentním hodnotám. Jde zhruba o 80 – 130 miliard korun ročně, které nejsou zakalkulovány do ceny elektřiny z uhlí a jádra.

Za tu cenu nelze vyrábět

Při přibližně šedesátiprocentním podílu ČEZ na celkové produkci tuzemské elektřiny to znamená, že jeho roční produkce v hodnotě 100 miliard korun (údaj za rok 2004) je dotována z daní částkou mezi 50 a 70 miliardami. Mýtus o levné energii z uhlí a jádra a o té drahé z obnovitelných zdrojů začíná dostávat vážné trhliny. Stejný signál dávají i odpovědi generálního ředitele elektrárenského koncernu Martina Romana v nedávných rozhovorech (například v HN 2. února: ČEZ věřím, své akcie zatím neprodám). ČEZ, ministři i jejich úředníci před pěti lety tvrdili, že elektřinu z Temelína s výrobními náklady okolo 1000 korun za jednu megawatthodinu rozhodně neprodávají pod cenou, která se tehdy na trhu pohybovala okolo 600 korun ze megawatthodinu. Po pětiletém zdražování tedy nyní říká generální ředitel této firmy, že se elektřina stále prodává za ceny, za které se nedá vyrobit. A to zaplatíme my. Vzniká tedy kardinální otázka. Jak je možné, že ČEZ v takové situaci vykazuje rok za rokem rekordní zisky? Na to může odpovědět jedině ČEZ sám. Nejhorší zpráva však na tuzemského daňového poplatníka ještě teprve čeká. Mýlí se totiž ti, kteří říkají, že elektřina je drahá. Není stále dostatečně drahá nikde v Evropě, protože neodráží skutečně náklady výroby z fosilních paliv a jádra, jak ukazuje výše uvedený příklad. Cena bude navíc dlouhodobě stoupat, kvůli rostoucí vzácnosti neobnovitelných zdrojů. Z relativně vysoké ceny elektřiny (rozumějme: vysoké vzhledem k příjmům v porovnání se západní Evropou), kterou dnes spotřebitelé platí, přijde pouze malá část na odstranění státních tzv. „křížových“ dotací. Nejspíš ale nepůjde vůbec nic na pokrytí oněch zmíněných škod a dalších nákladů. Ty bude muset spotřebitel nadále platit ze svých vysokých daní. ČEZ totiž potřebuje peníze na to, aby si mohl pořídit nové uhelné a jaderné elektrárny. A pochopitelně vyvážet stále větší množství špinavé elektřiny a zatěžovat tuzemské prostředí miliardovými škodami.

Která elektřina stojí víc

Co za to dostane občan a ostatní podnikatelé? Vyšší účet, vysoké daně, rostoucí emise oxidu uhličitého, další Temelíny, hrozbu jaderných úložišť (vždyť, která obec je chce mít na svém katastrálním území)? A nekončící odběratelskou závislost na ČEZ. Naděje, že levá nebo pravá strana najde po volbách odvahu a zavede skutečně tržní podmínky do energetiky, je blížká nule. Zrnko naděje je pouze v tom, že se začíná odhalovat účelovost tvrzení o „drahé“ elektřině z obnovitelných zdrojů-té, která by nám neničila zdraví a životní prostředí.

Škoda

Měla-li by tedy být zpráva o historicky rekordním zisku ČEZ dobrou, musel by domácí elektrárenský gigant své inkasované peníze investovat do prudkého růstu podílu výroby z obnovitelných zdrojů. Zatím se však snaží obnovitelné zdroje v očích veřejnosti bagatelizovat. Ke škodě všech samozřejmě těch šťastlivců jmenovaných v úvodu.

Ing. Jiří Tutter

Autor je výkonným ředitelem Greenpeace Česká republika

Zdroj: Hospodářské noviny 6.3.2006